

METAI III.

GRUODIS-DECEMBER

No. 12.

MOTERŲ BALSAS

(THE WOMEN'S VOICE)

Vargo Našta.

SKAITYKIT IR PLATINKIT L.M.P.S.
IŠLEISTAS KNYGAS!

**Moteris Turėtų Užsiimti
Savais Reikalais**

Parašė Edward J. Ward. Iš anglų kalbos
vertė Amerikos Lietuvaite

Knygelė nurodo moterų pareigą dalyvauti
politikoje. Ji tinka per prakalbas arba
šiaip parengimuose duoti prie įžangos.

Kaina 3 centai.

**Moteris ir Jos Ekonominis
Padėjimas**

Parašė Klara Zetkin. Puslapių turi 61.
Kaina su prisiuntimu 20c.

KUDIKIŲ PRIEŽIURA

Parašė Mrs. Max West. Iš anglų kalbos
vertė Ona Vidikienė.

Dabar kainuoja 25c; apdaryta 35c.

**Šeimyna Seniau, Dabar
it Ateityj**

PARAŠĖ V. KAPSUKAS.

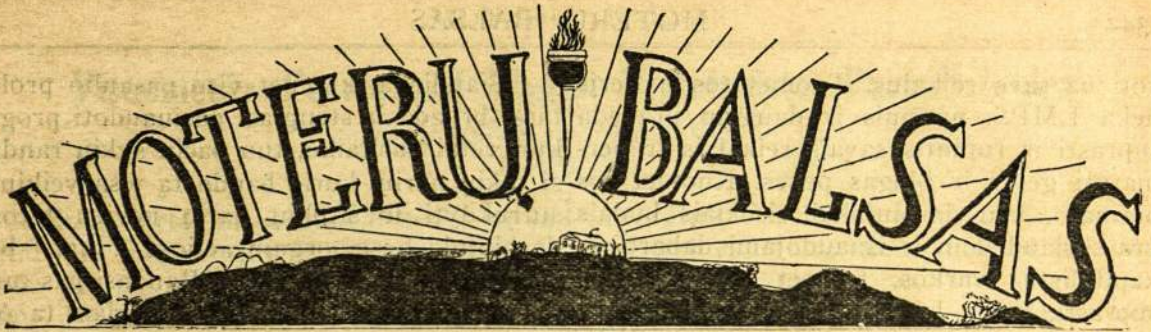
ISTORIŠKAS APRAŠYMAS
ŠEIMYNOS IŠSIVYSTYMO.

Kaina 15c.

**KĄ KIEKVIENA MOTINA
PRIVALO ŽINOTI.**

Parašė M. Sanger
Lietuvių kalbon vertė A. Petriká.

Kaina 25c.

MOTERŲ BALSAS

PIRMAS LIETUVIŲ DARBININKIŲ MĖNESINIS ŽURNALAS.

Lietuvių Moterų Progresyvio Susivienijimo Organas.

The Women's Voice—Lithuanian Monthly Journal. Published by the Lithuanian Women's Progressive Alliance of America. Editor Miss J. Benes. Manager Miss J. Benes. Subscription: \$1.25 a year; 6 months 65c; single copy 10c. Address: Moterų Balsas, 219 N. 58th St., Philadelphia, Pa.

Entered as second-class matter October 5, 1916 at the Post Office at Phila. Pa. under the Act of March 3, 1879

No. 12.

Gruodis (December), 1919.

Metai III.

Prie ko Eina Liet. Mot. Progr. S-mas?

Daug sykių teko su kai-kuriais vyrais diskutuoti šis klausimas ir kiekvieną sykį jie mums primėtinėja, klausdami: Prie ko L. M. P. S. eina ir kokią naudą neša žmonijai? Kodel moters neveikia sykiu su vyrais prie LKS. ir kam jos tveria atskirą nuo vyrų susivienijimą, kaip tai: L.M.P.S. "Jūs sakot, kad jo tikslas yra perstatyti moterims visas dabartines darbininkų skriaudas ir išnaudojimus ir eiti prie darbininkų išsiliosavimo. Jeigu jo tikslas eiti prie darbininkų buvimo pagerinimo ir LKS. tikslas — taip pat eiti prie pagerinimo darbininkų buvimo, tai kam tas spėkas skaldyti, jei abiejų organizacijų vienodas tikslas. Todėl reikia panaikinti LMPS. ir moterims "sykiu su vyrais veikti prie LKS".

Žiurėdama į šituos visus draugų vyrų užmetimus, man labai keistai atrodo ir aš negaliu sau atsivaizdinti, kodel vyrai turėtų būti priešingi LMPS. Gal kad tarpe moterų skleidžia klesinį susipratimą ir išauklėja narsias nares, kurios ateityje bus naudingos visai draugijai, kuomet stos į kovotojų eiles.

Mes gerai žinome, kad maža dalelė moterų tesupranta, kas yra komunizmas ir prie ko jis eina, o didžiama lietuvių moterų bijo susitikti su tais žmonėmis, kurie ką-nors pasakoja apie komunizmą, nes jos yra dvasiškų vadovų įbaugintos, kurie joms kala į galvą nuo pat jaunystės dienų, jog tie žmonės, kurie eina į komunistų susirinkimus, ar yra komunistai, jie yra prakeikti ant amžių. Jos, bijodamos, kad po mirties nereiktų būti pekloje, kaip kunigai sako, tai jos netik neina į jų susirinkimus, bet bijo ir į butą įsileisti. Čia mes ir matome reikalingumą organizacijos, kuri pripratintų moteris lankyti viešus susirinkimus, kam yra skleidžiama apšvieta, svarstoma darbininkiški reikalai ir tt. Ta organizacija ir yra LMPS., kuri nėra taip baisi, kaip komunizmas toms moterims, kurios vos tik pradeda pabusti ir stengiasi suprasti darbininkų reikalus. Kuomet LMPS. narės paaškina joms, kad organizuodamos mes galėsime iškovoti sau didesnes teises ir geresnes gyvenimo sąlygas, kad kiekvienos priedermė yra prigulėti prie LMPS ir ko-

voti už savo reikalus. Tuomet tos moteris lieka LMPS. narėmis ir daugiau pradeda suprasti ir rupintis savais reikalais ir permatyti geras ir blogas puses. Kuomet jos permato, kad darbininkai visokiais budais yra skriaudžiami ir išnaudojami dabartinės kapitalistų tvarkos, tuomet jos stengiasi suprasti, koku būdu ir koku keliu einant butų galima pasiliuosuoti iš tos kapitalistiškos vergijos, kuri šiandien turi prislėgus darbininkų klesą ir neleidžia jai nei pasijudinti. Tada mes randame tik vieną kelią ir vieną draugiją, kuri mus veda link pasaulio proletariato diktatūros, ir pasaulinio komunizmo. Tada mes stojame į komunistų eiles ir tampame tikros kovotojos už darbininkų reikalus.

Mes matome, kad šiandieną didelė didžiama moterų, kurios priklauso prie L. M. P. S. yra komunistės ir kovotojos už pagerinimą darbininkų buvio. Mes žinome, kad niekam kitam nerupi darbininkų laimėjimas, kaip tik patiems darbininkams, ir darbininkėms ir mes, kaipo darbininkų klesa, turime rupintis ir dėti visas pastangas, kad pergalėjus tą bjauriai sunkią kapitalistinę našą, kuri nori pailginti darbininkų galutiną laimėjimą ir dar palaikyti keletą metų vergais,—tai yra, dabartinę kapitalistinę sistemą, kuri stengiasi ir deda visas spėkas, kad tik ilgiau palaikius darbininkus vergijoje ir prisikrovus daugiau turto iš jų kruvino prakaito. Mes, draugės darbininkės, taipgi turime dėti visas savo pastangas ir sykiu su vyrais kovoti tol, kol sutruškinsime kapitalistišką surėdymą ir įsteigsime darbininkų valdžią ant darbininkų pamatų.

Šiandieną, kuomet viso pasaulio proletarai bruzda ir stengiasi pasinaudoti proga, kuri retai pasitaiko, tuo pačiu sykiu randasi tokių narių, kurie bando tą visą veikimą sutrukdyti ir šitokių narių nevien kitose darbininkiškose organizacijose yra, bet yra ir tarpe LMPS. narių. Randasi pas mus kelios opportunistės ir jos stengiasi tą organizaciją nukreipti į tą pusę, į kurią jos eina. Bet mes neturime nė mažiausios abejonės, kad joms pavyktų pagal savo muziką šokinti susipratusias moteris. Didžiama mūsų draugių jau supranta savo reikalus ir žino koku keliu eidamos galės pasiekti savo tikslą. Taigi, sesutės, mums nereka bijoti komunistų, nes jie yra pasišventę ir gyvastis aukauti, kovojant su dabartiniu kapitalistiniu surėdymu ir trokšdami iškovoti darbininkams buvio pagerinimą. Todėl ir mes, moters, turime prisidėti prie tos milžiniškos komunistų kovos ir kovoti, kol bus sutruškinta kapitalistų sistema ir pastatytas pasaulis ant naujų pamatų ir įsteigta darbininkiška tvarka.

Sesutės, kurioms dar yra baisūs tie vardai: LMPS ir LKS., bukite drąsios ir stokite į tas organizacijas, kurios rupinasi žmonijos ateičia. Nes tos organizacijos nuves mus ten, kur šviečia skauti saulutė ir rodo darbininkams laimingą ateitį. Tokios organizacijos iškovos geresnį buvį ir įsteigs lygybę, brolybę ir ramybę ant žemės. Taigi, sesutės, stokime į darbą ir dirbkime nenuilstančiai, o darbo vaisiais, tuomet džiaugsimės, kuomet kovą laimėsime.

O. Šimoliuniūtė.

Visuomenės Perversmai Pagal Proletariato Pasauliožvalgą

ANUPRAS A. KARALIUS.

(Pabaiga.)

Kada darbininkai pradėjo kovot su kapitalistais pramonijos ir politikos dirvose, kada jų eilės augo ir reikalai buvo vis labiau priešingi kapitalistų reikalams, klesų kova darėsi aiškesnė, tada atsirado ir proletariato mokslas. Darbininkams buvo reikalinga su jų reikalais sutinkantis mokymas. Socialistinė filosofija tapo apsišvietusio proletariato mokslu. Jis yra jo išliuosavimo iš po alginės vergijos kelrodis.

Kada trustai pradėjo viešpataut ir konkurencija žut pramonijoje, ir vaizboje, kapitalistų klesa darėsi vis labiau parazitinė, per tai ji puola protiškai ir morališkai. Vienok darbininkų luoma ačiu stambiam dirbimo plėtojimuisi labiau tobulina savo proto ir doros kokybes. Darbininkai kyla su lyg apšvietos ir technikos mokslo augimu.

Kada darbininkai valdo ir taiso stambesnes mašinas, reiškia, kad jie kovoja su milžiniškomis gamtos pajiegomis. Stambesnės ir painesnės mašinos daro juos milžiniškų gamtos pajiegų valdytojais. Mašinių mechanizmas varo prietarus iš jų gyvenimo. Tokios gamtos pajiegos, kaip elektra, kur pasukus elektros paleidimo rankeną, stumdo gatvekarius ir apšviečia miestus, naikina darbininkuose tikėjimą į dievus ir velnius. Kada dirbimo pajiegos smarkiau plėtojasi, darbininkai labiau suvaldo gamtos spėkas, ir įgyja daugiau žinių apie jos veikimus; plačiau ir tiksliau griebiasi už mokslo, ir tad labai mažai lieka vietos prietarams augt jų protuose.

Nevien darbininkai lavina savo proto gabumus, jie kyla ir doros prakilnume. Jie tobulina savyje drąsą, vikrumą ir savęs atsidavimą už principus. Kada kapitalistai labiau išnaudoja darbininkus, darbininkai smarkiau su jais kovoja. "Klesinė kova", sako K. Kautsky's, "lavina proletaruose prakilniausias dorybes: savęs išsizadėjimą,

užsidedimą del idėjos ir vienybės jausmą,—vis tai ypatybės, kurios suteikė pasisekimą minių kovoje".

Kada darbo našumas tobulina darbininkų proto kokybes, klesų kova auklėja prakilnes doros ypatybes, kolektyvis dirbimas vienija jų judėjimus į vieną milžinišką darbininkų judėjimą, o bendras tavorų dirbimas ir vartojimas daro viso pasaulio darbininkų klesą galinčia lengvai atjaust savo reikalų bendrumą.

Gyvenimo aplinkybės, sunki kova už buvį, verčia darbininkus smarkiau kovot, o bendras reikmenų gaminimas mokina darbininkus, kad jų išganymas yra bendrame tų reikmenų valdyme. Gana ilgai darbininkai kovojo su kapitalistais, daugiausiai streikuojant ir boikotuojant, bet atėjo laikas, kada kova už buvį išmokino juos, kad reikia panaikint kapitalistinę valdančią luomą, nes ji palaiko išnaudojimą. Kadangi proletariato kova su kapitalistais, kad panaikint jų surėdymą yra neišvengtina politinė kova, tad ir atsirado revoliucinis proletariatas, socialistų politinės partijos.

Kapitalizmas atsiekė tokį savo išsiplėtojimo laipsnį, kur visuomenė tapo galutinai surevoliucionizuota. Klesinė kova tarp atgyvenusios savo amžių dabartinės valdančios luomos ir jaunutės kiltingai augančios darbo žmonių klesos—proletariato, veda visuomenę prie didesnio jos perskėlimo ir galutino šių viena kitai priešingų pusių susirėmimo.

6. KAPITALIZMO PASKUTINĖS DIENOS.

Kaip proletariato mokslas nurodo, kad keičianties dirbimo ir padalinimo budams, keičiasi ir žmonių politinės organizacijos; įrant senesniems reikmenų gaminimo budams, žūsta ir ant jų išaugęs visuomenės surėdymas.

Kad kapitalizmas atgyveno savo istorinį pašaukimą, tai liudija jo pamatų įrimas. Kapitalistinis dirbimas, ant kurio išaugo jo surėdymas, tapo kolektyvio dirbimo panaikintas. Nepaliečiamoji privatinė nuosavybė ant kurios rymo kapitalizmas, išsivysčius kolektyviui dirbimui pačių kapitalistų yra naikinama. Kapitalistams šiame istorijos momente tepaliko tik vienas išėjimas: valstybinis kapitalizmas.

Taipgi bendras reikmenų dirbimas auklėja darbininkuose kolektyvio turtų valdymo supratimą. Delto jiems rupi pramonijos demokratija.

Kapitalizmas turi žut, kada jis išauklėjo gaminimo spėkas augščiau savo galvos.

Besikeičiant visuomenės santykiams, patįs kapitalistų ekonomistai pradėjo suprast, kad dirbiniai perauga vartotojus. Kada tavorų perteklius baisiai auga turgavietės suvis mažinasi. Visuomenė artinasi prie tokio padėjimo, kur pramonija turės galutinai sustot gaminus. Milionai žmonių turės badaut delto, kad jie perdaug turi pridirbę gyvenimo reikmenų, delto, kad civilizacija bus perdaug nutukus.

A. Riflemanas išskaitliavo, kad Anglijoje, Francijoje ir Vokietijoje 1910 met. tavorų buvo 67 procentais daugiau, negu jų reikalavo, ir kad delei smarkaus pramonijos augimo Vokietija turės kariaut už naujas vietas prekybai. Lenktyniavimas tarp Anglijos ir Vokietijos pramonininkų budavo toks, kad visai maža pelno turėdavo. Bet Anglijos kapitalistams nebuvo taip blogai, kaip Vokietijos, nes Anglija valdė didžiausias pasaulio rinkas.

Nė viena šalis nesirado tokiaime pavojingame padėjime, kaip Vokietija. Prieš karę Vok. pramonija smarkiai augo, ir jos tvarkymas buvo puikiausias pasaulyj. Vokietija buvo antra plieno ir geležies dirbime, ir pirmutinė chemijos produktų dirbime. Mokslas, išradimai ir naujagadyniai mašinų įtaisymai sparčiai augo. Milžiniškam Vokietijos pramonės besiplėtojimui pritruko žalios medžiagos ir naujų rinkų.

Ir kada Anglija neleido Vokietijai nutiest gelžkelį nuo Konstantinopolio iki Persijos įtakai, kad pasiekt Indijos rinkas be Anglijos kontrolės ir užvaldyt turtingą Mesopotamijos žemę, Vokietijai artinosi didelis pramonijos krizis. Jos kapitalistams butinai reikėjo naujų plotų prekybai. Tavorų perviršius milžiniškai augo. Besitęsiant tokiam šalies padėjimui, milionai darbininkų butų buvę be darbo. Juk prieš pat karę valdžios darbas kasyklose, prie geležinkelių tiesimo ir kanalų kasimo, kur dirbo milžiniškos darbininkų armijos, visai baigėsi. Amunicijos fabrikai, kur dirbo šimtai tūkstančių žmonių, negalėjo but ilgai atidaryti, nes amunicija buvo apkrautos pasaulio rinkos ir valdžia jos užtektinai turėjo. Be abejonės, jei ne karė, pramonijos krizis butų Vokietijoje įvykęs, ir revoilucija butų pradėjusi ardyt kapitalizmą iš-pat jo pamatų.

Kapitalizmo tvarka Jungt. Valstijose, kurių žemėje dar randasi neišmatuojami gamtos turtų pertekliai, slenka pamažu prie įrimo. Tavorų perviršius baisiai peraugo pirkimo pajiegas. Net keleri metai atgal senatorius Hannon, Jungt. Valstijų senate nurodinėjo, kad Amerikai butinai reikia nors vienas trečdalis dirbinių mažint. Reiškia, kad 1900 met., kada senatorius tai kalbėjo, tavorų perteklius šioje šalyje stovėjo trisdešimts tris nuošimčius augščiau pirkimo pajiegu. Nors del dirbinių perviršio buvo surasta naujos rinkos, bet kada dirbimas perauga pirkimą ir kada darbininkai yra labiau išnaudojami, tavorų perteklius šioje šalyje turi but labai didelis. 1910 metuose buvo išskaitliuojama, kad darbininkai atgauna tik 17 nuošimčių savo darbo vaisių. 83 nuošimčiai lieka kapitalistui. Kadangi naujos mašinos, sumažinančios dirbimo spėkų reikalavimą tapo išrastos, darbininkai dabar yra daug daugiau išnaudojami.

Kapitalizmas yra daug pergyvenęs pramonijos krizių, ir juo toliau, pramonijos kriziai įvyksta didesni ir blėdingesni. Po

krizių, pramonija vėl pradėdavo judėti, nes naujos rinkos budavo surasta. Bet dirbimas vis smarkiau auga, o rinkos, atsiradus kapitalistiniui dirbimo būdai net pas pusiau civilizuotas tautas, visai mažinasi. Kadangi darbo pajėgų taupinančios mašinos pasiekė net Pietų Afrikos žulus ir kafrus, arabus, kiniečius ir Pietų Juros ir Pacifiko okeano salų gyventojus pirkimo pajėgos, kurios pastumėdavo pramoniją iš krizių, neišvengiamai mažinasi. Pirmiau Japonija buvo pelninga baltveidžiams kapitalistams rinka, bet dabartyje jos pramonija ant tiek išsiplėtojo, kad jos tavorais tapo apkrautos Pietų Amerikos ir Kinijos rinkos. Kadangi tavorų perteklius vis smarkiau auga, o pirkimo pajėgos visai mažinasi, kapitalizmas artinasi prie tokio padėji-

mo, kur pramonija sustos gaminus visose civilizuoto pasaulio šalyse, ir milijonai žmonių turės badauti pakol kapitalizmo tvarka nebus panaikinta.

Išdėstinę visuomenės evoliuciją matėme, kad kapitalizmas, nežiurint mūsų norų, kaip jį nesistengtume palaikyti, ekonominio visuomenės plėtojimosi įstatymo yra nuteistas pražutis. Tie, kurie apgina kapitalizmą,—eikvoja savo energiją ir laiką ant nieko. Kaip supuvusių ir griuvančiam namui pamatas negali būti padėtas, taip įranti visuomenės tvarka negali būti pamatuota. Kada ji atgyveno savo amžių, visai paseno ir tapo nepritaikinta prie naujų gyvenimo aplinkybių, ji turi nuslinkti į tą visuomenės pervartų verpetą.

Laiminga Kalė

Kampuotai apkarpyta, tiršta žalių krumų tvora, laikė iš trijų pusių apglėbusi mažą pievutę, kurioje tai čia, tai ten rundinose, puikiai aptaisytose lysėse, klestė-bujojo brangūs žolynai. Ši pievutė yra skirtinga nuo kitų pievų. Jos žolė buini, minkštutėlė, garbinuota, nė žydi, nė perauga, nė bijo karštų saulės spindulių.

Stebuklingas šis žemės šmofelis: jis išduoda gražų, nevystantį augmenį, tarsi būtų nepažinęs pirmųjų tėvų grieko.

O gal taip ir yra? Gal pirmieji tėvai: Adomas su Jieva pro jį prazioplino ir pamiršo užminti savo griešną koją, idant ir jis būtų kartu su visa žeme prakeiktas, ir ant jo augtų taip-pat tik usnys ir piktžolės. O gal Visogalis savo šventa ranka daugiau jį palaimino už kitus žemės plotus. Gal ant jo krinta šventa gaivinanti rasa?

Oi, ne! Ne tie laikai, kad koks ten dievas ar velnias darytų stebuklus.

Ant šitos pievutės krinta ne šventa dangiškoji rasa, bet šiltas prakaitas nuo žmogaus kaktos. Ją laimina ne kokia ten

šventa ranka, bet puslėta skurdžiaus darbininko ranka. Jis, darbininkas, per ilgą laiką ant jos vaikštinėja susikuprinęs, peiliu iškapsto, išpjaustinėja netinkamas žoles, aprupina trąšomis. Kas rytas apiprunkščia, aplieja, geriau sakant, nuprausia su tam tikru vandentraukiu. Ot, ir visas stebuklas.

Ketvirtame pievutės šone, tarnas, atidarė puikių rumų duris, suraukė kaktą ir tarsi su priversta gudone, išleido didelę, tamsiai rainą, riebią kalę. Paskui ją pro duris išspruko du, taip-pat riebus, šunyčiai.

Druta, sveika kalė, pilna džiaugsmo ir energijos, nežinojo į kurią pusę mestis ir ką vebeikti. Prišoko prie žalios tvoros, mikliai galvą kraipydama pusbalsiai sulijo į orą, viską aplakstė, apuostė, tarsi apžiūrėdama ar pono vergas šį rytą atsakančiai darbą atliko; urgzdama spruko į bulvarą (lietinę ir medžiais apsodintą gatvę), ir ten smarkiai aplojo vieną automobilį. Šunyčiai, zurzėdami ir viens antrą kandžiodami buvo išbėgę sykiu su ja, bet nusigandę automobilių, susimetė atgal ir žvalgėsi, lyg pamišę.

Sugrįžusi kalė, atsigulė pavėsyje ant

minkštutės žolės, kaip aksomas, ir liežuvį iškišus, pasididžiudama šnairavo tai į savo vaikus, tai į praeinančius žmones. Šunyčiai vartėsi po žolę, vienas kitą gaudė, graužė, niurzgė, lojo, tai užšliaužę ant motinos nugaros ritosi žemyn, kaip molio gniužtai, tai laizė kalės storus nasrus; pagalius, bijodami, su dideliu atsargumu prirepliojo prie sklepo lango, per kurį palengva ritosi ir kėjo į orą skįsti garų kamuočiai. Šunyčiai uodegas miklino ir net galvukės pakreipdami žiūrėjo į vidų.

Lange pasirodė sumirkusi raudona, išbrinkusiom gįslom, ranka. Šuniukai pabugę, mėtėsi prie savo motinos.

Peršilusį skalbėja apsišluostė prakaitą, užsiremė ant lango ir žiūrėdama į šunis, prabilo: dieve, dieve..., kad aš bučiau tu gyvulėlių vietoje, ko man reiktų? Nors sunkiai dirbčiau, nors nedavalgius, bet bučiau laiminga. Man nerupėtų, neskaudėtų galvos, aš džiaugčiaus su savo vaikeliais. Moteries akys pasriuvo ašaromis ir ji tęsė:—Vargeli, ką tas beturtis žmogus esi vertas. Štai, bestija kalė,—tyrame ore, tarpe žydinčių gėlių ant minkštos žalios pievos myluojasi, džiaugiasi su savo vaikais. Dieve, ir aš turiu du vaikučius, bet... Čia jos balsas nutruko ir ji užsikniaubė ant lango. Už kelių minučių, vėl pakilo ir prievarta pergalėdama savo gailestį ir rupestį, puolėsi vėl prie darbo.

Beimant skalbinius iš katilo, pagalys pasprudo ir, pluoštas tirštų, verdančio šarmo lašų, atsimušė į jos raukšlėtą veidą.

Iškrito pagalys iš rankų ir delnai drūčiai prilipo prie karšto veido. Moteriškė kiek pakentėjus, visu smarkumu spyrė į bliuduką, kuriame buvo gatavas, išvirtas krakmolos, ir pradėjo garsiai šaukti: Sutukėlė, prakeikta! Už jos skalbinių bučiau ir be akių likusi. Dykaduonė, man tai tik ir skambina į ausis, kad taupyk muilą, taupyk gesą ir visus galus.

Ką ta bėdina virėja atsiima už tą neva netaupinimą! Vargšė man skundėsi, kad

esą jau net mano galva, rodos, didelė pasidarė nuo to jos barškėjimo, buk viskas nesvietiškai brangu. Ogi tegul pajudina savo liuderį, tegul žino kuo dievas vardu. Tokia meška ar negalėtų išsiskalbt, išsivirt valgyt. Bet kur tau! Susirangė į automobilį visi: ponas, ponija, duktė, kalė su šuniukais ir išdrumbė į pajurį. Ten plaukios po vandenį ir voliosis saulės spinduliuose ant smilčių. O hotelyj už pietus užsimokės \$15; su šunimis gal daugiau. Bet jai nebus daug, o namie pyksta, kad reikia išduoti du doleriai už visos šeimos pietus. O, varge mano! Nedirbčiau aš jai, bet kur beturtis žmogus pasidėsi. Kad tai tas mano vyrelis nors kiek daugiau uždirbtų. Mat, kaip dirba, tai da uždirba net iki \$30 į savaitę, bet kas iš to jo uždarbio, kad jis buna daugiau liuosas, negu dirba. Tai streikas, tai "sliakas", tai nesveikata, tai šis, tai tas. O pragyvent reikia.

Aš nesuprantu tą mūsų poniją,—tai tikra cirkaus riebioji kiaulė, aprenpta šilkiniais rubais. Kokių paibelijų ji zurza; ko bėdavoja, kad viskas brangu. Veidmainiauja, ar tyčia nori mus, darbininkus, apgauliot? Mano, kad aš nesuprantu dalykų,—ta lepioji karvė. Sėdėdama ant visuomenės turtų užsirioglinus, už produktus nuo žmonių nesvietiškas kainas lupa ir bėdavoja, kad viskas brangu. Juokai,—pats muša, pats rėkia. Taip daro ji, jis, ir jie visi. Mes, vargdieniai, tai galime sakyti, kad viskas pabrango: jie pakelia kainas, o mes turime mokėti. Kad mes pareikalaujam algų pakėlimo, tai ūžia policmonių buožės apie mūsų galvas ir kalėjimų duris mums atidaro.

Mūsų ponija sako, kad darbininkai jau esą perdaug turtingi. Taip, mes perturtingi. Kada jūs ponai, ar tai supykę, ar neturėdami kur produktus padėti, ar norėdami ramiai liuosą laiką praleisti, uždarote savo dirbtuves, tai mes bunam labai, labai turtingi... Mes turime dangų ir žemę. Kad taip yra, tai faktas. Pereitą savaitę Brauneris išmetė iš savo stubų net devynias šei-

mynas, kurios iš priežasties mažų uždarbių, neturėjo iš ko randos užsimokėti. Ar tarpe tų žmonių radosi daugiau kas kaip tik dangus ir žemė? Taigi, jie turėjo dangų ir žemę, tik bėda, kad juos patiko baisus prakeikimas, nes, dangus nerodė savo gražybių, o žemė nedavė jiems savo vaisių. Viskas, ką jie turėjo, tai nešvarus, dirbtuvių mašinų tepalais suterštas, dvokiantis upės vanduo. Tas nedarė skirtumo, pasipriešinimo ar protesto. Jis, maloniai priglaudė prie savo krutinės devintos šeimos narę, neščią moterį, Oną Geivickienę, kurios vyras po tam iš proto išėjo. Jis pamazėli, banguodamas, tarsi mirkčiojo ir vadino į savo globstį ir Onos sankeleivius, bestoviničius tarpe dangaus ir žemės. Onos vaikutis, kurį jiedu abudu taip labai mylėjo, į tris dienas mirė mažytis. Siratukas, turbūt peršalo, bėdinas. O, viešpatie! Baisi tragedija.

Toks likimas gali ir mane bile dieną patikti.

Begėdė mūsų ponija, ir dar kartą begėdė! Kaip visiems kėlė randas už tas savo nutriušusias bakužes, tai sakė man nekels todėl, kad aš jai skalbiu. O vakar kaip atėjo kolektorius, tai atlupo, grąšindamas, buk esą kitą mėnesį da randos pakils.

Moteris užsimastė. Jos rankos palengva nusviro žemyn, o akis įsmigo į giedro dangaus melsvą erdvių platybę, tarsi, jieškodamos kelio iš painios, neišeinamos tyrlaukių tuštumos. Dabar ji užmiršo skalbimą, delei kurio dėjo visas spėkas, kad tik šiandien pabaigt ir kaip gyvas paveikslas, stovėjo priešais žemą, o platų sklepo langą. Švelnutis, kvėpiantis vasaros vėjelis, palengva judino nuo prakaito sulipusius ir pluoštais pro ausis drykstančius jos plaukus, glostė rasotą kaktą ir nematomai šluostė prakaitą nuo jos veido. Bet, ji į tą savo ramintoją neatkreipė atydzios. Per jos veidą blykstelėjo raudona spalva, kas paprastai liudija minčių ir jausmo kovos ženklą; lupos pradėjo drebėti, o akyse ir vėl žibėti be-

sirenkantis į ašarų lašus vanduo. Dabar ją apleido energija ir ji verkė gaudžiai, gaudžiai, taip, kaip žmogus verkia nustojęs savo brangiausio idealo.

Iš gailėsčių prislėgtos krutinės veržėsi pusiau užkimęs balsas ir ji kartojo: vargeli, vargeli mano, kur tos mano mintys,—tas gražus gyvenimas... kur tos mano prakilnios svajonės? Viskas dingo, išnyko kaip sapnas; pasiliko tik vargas ir kremtantis mano širdį, rupestis. O, nelaimingi mano vaikeliai... Ir ištikro, kiba kas ryte-ryja, tą mūsų uždarbį? Kaip apšvedėm, da ir vienas ir kitas po kelis šimteliuos turėjom, ir dabar abu dirbame ir kaip turime, taip turime skolas. Procentas auga, viskas begalo brangsta, vaikučiai vis ir vis labiau sirguliuoja, algų pakėlimo išsiprašyt negalima, ir gyvenk tu žmogau.

Pereitą mėnesį sustreikavo darbininkai ir laimėjo po dešimts centų į valandą, bet mano vyrui kas-žin-kas permušė galvą gatve beeinant, tai penkiasdešimts dolerių užsimokėjom į ligonbutį; tris savaites nedirbo, tai to laimėjimo nė nematyt. Viską taupinam, prastai mintam, todėl ir tie kudikiai serga. Daktaras sakė: vaikai nesirgtų, kad gautų daugiau tyrų oro ir šviežio pieno. Aš tai ir pati gerai žinau; tas ir apsunkina mano gyvenimą. Širdis man alpsta, žiurint į tuos kudikius: išblyškę, akelės įpuolę, nedrąšūs, be energijos, rodos, butų gyvi paveikslai. Tai mano idealas, mano gražiosios svajonės, padaryt kudikius laimingais žmonėmis. Ach! Kam aš juos pagimdžiau. Kam jie turi vyst, džiut uždaryti drėgnam kambarėlyj? Motina gamta, ar tu mane taip skaudžiai baudi!? Kodel buvo nelemta mano kudikiams džiaugtis saulės spinduliais? Kodel jie negali kvėpuoti tyru oru? Jie jau serga, jie mirs,—mirsiu ir aš,—busim laimingi... Kartus gyvenimas, labai kartus. Bet ką-gi darysi, kol gyvas, tai gyvent reikia. Aš jau neišrandu, kaip butų galima mūsų gyvenimą pagerint. Žmonės vis patarė paduot vaikus į tą dieni-

nę susterių prieglaudą. Kas nežino, tai gali manyti, kad ten yra gerai. Aš jau buvau padavus, bandžiau ir atsizadėjau ant visados. Iš ryto kelkis, apsiliuobk viską ir vieną kudikį ant vienos rankos, kitą ant kitos ir lėk, skubink, kad į darbą nepavēlintum. Vakare, jeigu tik nepaspėjai į laiką ateiti, tai tave iškolios iškaneveiks, kam esą neatsiimi savo vaikus tada, kaip visos moters atsiima savuosius. Jau tik ta kelionė, kada visi žmonės eina į darbą ir iš darbo: gatviakariai ir traukiniai tarsi kalte žmonėmis prikalti, tai tu gruskis su kudikiiais. O tos dulkės, o ta smarvė...

Kaiminka gera žmonelė. Kartą ant

dienos ateina, pietų pavalgydina ir turi but gerai. Mat, atidarinėčiau langus, bet Jonukas da tik septintus metus eina, tai juo negalima užsitikēt, o Antanukas penkių; tai kas jiems galvoj,—lipa kaip katės visur. Bijausi, kad nerasciau, kada iššokusius ant gatvės (nuo ketvirtų lubų). Kad ir langai atdari, tai kad vėjas pučia iš žiemų, tai da galima kęsti, o jeigu iš pietų, tai tų dirbtuvių dumus kad sutrauks į kambarius, tai ir kvapą atgaut negalima...

Tai gyvename, tai gadynė, kad motina-kalė daug laimingesnė už motiną-moterį. Rugs. 12, 1919.

K. S. L-tė.

Long Island.

Įdomųs Dalykai Mokliškai Išaiškinti

Rašo Al. Margeris.

(Pabaiga)

—Dar papasakok man, mama, apie sūrį.

—Surių yra įvairių rūšių, vaikeli. Bet šitoj šalyj daugiausiai naudojama dviejų rūšių sūris: “cheddar sūris” ir “cottage sūris”. Kiekvienas iš jų yra daroma skirtingai. Gaminant “cheddarinį sūrį”, dedama į pieną veršiuko pilvelio išsunkos. Šitos išsunkos ištraukiama iš veršiuko ketvirto pilvelio su atmiešta druskos skįsčiumi. Iš pilvelio su atmiešta druskos skįsčiumi. Išsunkos yra tam reikalingos, kad jos turi rauginimo ypatybę, kas verčia pieną sukretėti. Dabar, pienas užšildoma prie aštuoniasdešimts keturių laipsnių Fahrenheito, arba dvidešimts devynių Celsiaus, ir tokiu budu “sunokinama” arba užrauginama. Po tam dedama pienen veršiuko pilvelio išsunkų. Žnoma, varškė pasidaro šiek-tiek sukietėjusiu kunu, taip kad galima sukapti ją į tam tikrus gabalus. Dedama varškės gabalai į tam tikrus kubilėlius

ir šildoma. Čia varškė sudžiūsta ir, suprantama, susitraukia. Laikoma šiltai apie porą valandų. Paskui tie gabalai sukraunama taip, kad jie susidaro į kietą kuną. Tad jie gražiai sulyginama ir suspaudžiama į tam tikras formas. Dar padžiovinama prie temperatūros apie penkiasdešimts laipsnių Fahrenheito, arba dešimts laipsnių Celsiaus, ir kada tokis sūris buna trijų ar keturių mėnesių senas, tad išstatoma ant maisto rinkos pardavimui. O gaminant “cottage” (“grintelinį”) sūrį, leidžiama pienui savaimi užrugti, arba dedama tam tikri milteliai, turinti gyvas bakterijas, kurios pamažu pagamina pieninę rugštį. Pienui surugus, išskiriama varškė nuo išrugų, įsūdoma ir padaroma sūriu.

—O kokie sūrio sudėtiniai? Ar sūris yra maistingas produktas?

—Nelygu sūris, vaikeli. Vienas turi daugiau maistingų medžiagų, gi kitas mažiau. Cheddar sūris turi apie dvidešimts keturis nuošimčius vandens, trisdešimts penkis nuošimčius riebalų, dvidešimts aštuonis nuošimčius varškės ir tris nuošim-

čius druskos. Kiti sūriai, aplanai imant, turi daugiau vandens, apie penkiasdešimts nuošimčių. Taigi matai, vaikelai, sūris yra maistingas produktas.

—Ar nėra, mama, dar kitokių produktų, padarytų iš pieno?

—Kur-gi nebus? Yra. Taip vadinamas “kondensuotas” ar tirštas pienas yra padarytas iš paprasto pieno; saugiai laikomas “kianuose” arba tam tikrose blekinėse dėžutėse, ir parduodamas, kaip maistas.

—Kaip tokis pienas yra padaromas?

—Tai pagaminama iš paprasto pieno. Paprastas pienas leidžiama garuoti, žinoma, prie tam tikros temperatūros, čia vanduo išgaruoja, o tirštas pienas pasilieka. Tirštas pienas turi mažiausiai aštuonis nuošimčius riebalų. Kartais dedama tirštan pienan daug lendrinio cukraus, kad padarius tokį pieną pastovesniu, vadinasi, negendančiu, kad ir atidarytame kiane ar skardinėje. Šitokis pienas turi apie keturiasdešimts nuošimčių lendrinio cukraus.

—O kaip yra pagaminami pieno milteliai?

—Pieno milteliai yra padaromi iš nugriebto pieno. Paskui pienas leidžiama išgaruoti tam tikroje prietaisoje, kur jis (pienas) paverčiama į plonus sluogsnelius. Šitokie pieno sluogsneliai išstatoma ant rinkos pardavimui. O jeigu tokie sluogsneliai sumalama, tad gaunama pieno milteliai.

—Mama, o iš ko yra pagaminamas “aiskrymas”?

—“Aiskrymas”, arba ledinė smetona yra padaroma iš riebaus pieno arba smetonos. Žinoma, jeigu pagaminama vien iš smetonos, tai, be abejo, yra geresnė. Bet aplanai sakant, “aiskrymas” susideda iš pieno ar smetonos, cukraus, kiaušinių, prieskonių, o kai-kada ir kornų krakmolo.

Jūs sakot, kad meilės visai nėra, kad ji tik svajonė.

O aš sakau, kad jūs savo nedoru pasielgimu ją subjauriojot ir dabar gėditės, —užtai sakote, kad jos visai nėra.

KAIP PAŽINTI ORO PERMAINĄ.

(Iš žmonių prityrimų)

Visi, kas tik nori, gali išmokti pažinti oro permainą, tik tegul atydziai žiuri į gamtos apsireiškimus ir gyvulių budą.

Prieš lietu: visada kregždės žemai lakioja, paliečiant sparnais vandenį. Vištos voliojasi po smiltis ir ploja sparnais, jautriai knaibosi, gulinėja ir uodžia į pietų pusę. Arkliai žvengia ir šokinėja; katės mazgojasi; šunės ēda žolę ir voliojasi; musės nebelakioja, darosi sustingusiomis; bitės pasislepia į avilius; uodai lakiojant byzgia labiau, negu paprastai; varlės išeina iš vandens ant sausumos ir karksi užkimusiu balsu; žiedai zuikio kopustų ant nakties pasilieka atvirais.

Prieš giedrą: pasirodo daug vorų, jie užtaiso savo vortinklius ant laukų, medžių ir namų; rytmetryje lakioja vapsos ir gyliai; rasa ryte buna didelė ir šalta; vakare auksuotai rausvas dangus rodo, kad naktis bus šalta, rasa didelė ir ant rytojaus giedra; ukai ir debesys, jei iš rytų pusės sausas vėjas pučia, tai bus giedra, o jei nuo vakarų,—tai lietus.

Vasaros laiku prieš neramų orą kai-kurie žmonės jaučia kaulų skaudėjimą; prieš griausmą kiekvienas jaučia tvankumą, karštį ir didelį prakaitavimą. Jei vaivorykštės juostos žalioji pusė bus didesnė—tai lietaus bus daugiau; o jei raudona didesnė—daugiau vėjų; pasirodymas jos rytų pusėj reiškia griausmą su nedideliu lietum; vakarų pusėj saulei užtekant—giedra. Jei vėjai padangėmis nešioja tirštus ir drėgnus debes, —bus ilgas lietus; pilki ir žemai stovinti debesys reiškia tą patį. Balti debesys, kįlanti su užimais atneša ledus; raudoni nusileidžiant saulei ir po saulės nusileidimui—nurodo vėjus; debesys tiršti, kruvoimis, reiškia griausmą; nuo tirštai-juodų debesų esti dideli griausmai, bet nelaimės neatneša; griausmai su smarkiu lietumi nėra baisūs, nes juodi debesys tiktai lietaus daugiau duoda.

Mikališkės Petras.

APŽVALGA

MIRĖ DRG. VINCAS KAPSUKAS-MICKEVIČIUS.

Vincas Kapsukas-Mickevičius.

“Laisvė” rašo, kad atvykęs iš Lietuvos p. J. Vileišis pranešė, jog d. Vincas Kapsukas-Mickevičius mirė mieste Dvinske. Mes žinojome, kad d. Kapsukas nuo seniai sunkiai sirgo ir galimas daiktas, kad p. Vileišio pranešimas yra teisingas. Jis sako, kad d. Kapsukui pasileido kraujas iš burnos, kurį negalima buvo sulaikyti, ir mirė.

Visą savo gyvenimą jis buvo pašventęs darbininkų reikalų gynimui. Dirbo jis su didžiausiu pasišventimu dėl darbininkų labo, nepaisydamas savo sveikatos ir iš didelio persidirbimo gavo tą ligą.

Buvo tai vienas iš darbščiausių, gabiųjų ir labiausia pasišventusių mūsų

draugų. Mes, lietuviai darbininkai neteko me brangiausio savo draugo ir vadovo. Atmintis jo prakilnaus pasišventimo darbininkų klesos labui ir brangus jo vardas, amžinai pasiliks mūsų širdyse ir ragins mus prie tokio-pat veikimo ir pasišventimo mūsų komunistiškai idėjai. Žiaurioji giltinė išplėšė mums brangų draugą, bet mes nors su dideliu nusiminimu varysime jo pradėtą darbą pirmyn.

Draugas Vincas Kapsukas-Mickevičius buvo didelis draugas ir rėmėjas “Moterų Balso”. Jis sumanė ir ragino LMP.S. nares leisti “Moterų Balsą”. Budamas Amerikoje, jis buvo svarbiausiu “M. B.” bendradarbiu. Užtai jo mirtis yra “Moterų Balsui” skaudžiausiu smugiu, kokį jis kada turėjo.

Sekančiame “M. B.” num. bus plačiau apie tai aprašyta.

ŠEIMYNŲ ARDYTOJAI.

Gruodžio 21 iš New Yorko uosto išplaukė laivas “Buford”, kuris išvežė 249 tremtinius, t. y., radikalus, rusus. Kur juos išvežė, nepasako,—laikoma slapybėj. Tie tremtiniai reikalavo, kad juos vežtų į Sovietinę Rusiją ir valdininkai neva žadėjo juos ten vežti, bet iš visako matosi, kad juos nevež ten, kur jie nori, bet veikiausia nuvež juos į tokią vietą, kur jie bus kankinami, persekiojami, o gal ir nužudomi.

Sugaudė juos įvairiuose Jungt. Valstijų miestuose ir apkaltinę, kaip bolševikus, maištininkus, pasmerkė ištremimui. Jų tarpe randasi keletas moterų. Žymiausi iš jų, tai Emma Goldman, garsi anarchistė, kuri ką-tik atsėdėjo 3 metus kalėjime už darbavimąsi darbininkų tarpe, ir Al. Berkman, taip-pat 3 metus kalėjime sėdėjęs sykiu su Emma Goldman.

Kitų tremtinių moteris ir kudikiai liko si čia didžiausiame skurde. Reakcionierių žiaurumas neleido toms nelaimingoms moterims, bei kudikiams nei atsisveikinti su

savo vyrais ar tėvais. Išplėšė iš šeimynų penėtojus ir išsiuntė slapta į nežinomą vietą. Iš ko tos suardytos šeimynos gyvens, kas jas užlaikys,—jiems neapeina. Jie elgiausi lygiai taip, kaip plėšikai,—išplėšia brangiausį šeimynos turtą ir nusineša, nesirūpindami ką tos šeimynos veiks be savo penėtojų.

Tai tikri šeimynų ardytojai.

TURTO GROBIKAL.

LSS. X Suvažiavimas įvykęs rugs. 29, 30, 31, ir spalio 1 ir 2 dd., vienbalsiai nutarė pakeisti LSS. vardą ant LKS. Vietoj Socialistų Sąjungos, nutarė tą organizaciją užvardyt Komunistų Sąjunga. Komunistai ir socialistai yra vienas ir tas pats. Nėra jokio skirtumo tarpe tikrų revoliucinių socialistų ir komunistų, nes K. Marksas, mokslinio socializmo aiškintojas ir net socializmo tėvu vadinamas, buvo taip-pat komunistas; jis parašė ir garsųjį "Komunistų Manifestą", kuris buvo ir yra gerbiamas ir branginamas visų tikrųjų socialistų ar komunistų. Todėl LSS. X suvažiavimas Brooklynėje turėjo pilną teisę pakeisti LSS. vardą į LKS. Visos LSS. kuopos veik vienbalsiai užgyrė suvažiavimo tarimus, vienok atsirado begėdžių socializmo renegatų, darbininkų reikalų išdavikų, kurie drįsta vadinti save socialistais ir net drįsta reikalauti Sąjungos turto. Ar gali but didesnis nachališkumas?

Tie renegatai, kurie visai nepriklausė prie LSS. paskutiniu metu, kaip ve: P. Grigaitis, St. Michelsonas ir kiti, visai nebuvo sąjungiečiais, ir dabar jie drįsta reikalauti Sąjungos turto. Tie begėdžiai nėra nei skatiko pridėję prie to turto surinkimo, o sako, kad tas turtas jiems priklauso. Grigaitis darbininkų aukom mokslą ejęs, darbininkų sunkiai uždirbtais skatikalais mišęs per tiek metų, nėra nė cento prie to turto pridėjęs. Michelsonas, kuris dreba ant kiekvieno cento, ir net prie S. P. nenori priklausyt, nes reikia narines mokestis mokėt, nėra nei skatiko prie to turto pridėjęs.

Hermanas tai tik žadėti moka. Jis labai daug žada, bet niekada nieko neaukauja. Jis buvo žadėjęs LSS. Ap. Fondui aukauti \$100, bet nedavė jų, ir tas žmogus rėkia, kad turtas jiems—tiems smalavyriams—priklauso.

Tie žmonės už dolerio nieko nemato; doleris, tai jų visa idėja. Jie steigė "Lietuvos Laisvės Fondą, organizavo visokias tarybas; kad pasipinigaut, bet darbininkai pažino vilką avies kailyj ir nieko jie nepesė su tuo fondu.

Negalėdami apmulkinti darbininkų, tai dabar užsimanė prievarta su pagalba valdiškų teismų išplėsti iš sąjungiečių jų turtą. Bet tiek jie matys to turto, kiek jie mato savo ausis. Sąjungiečiai neduos tiems darbininkų išdavikams paglemžt turtą, prie kurio jie nei cento nėra pridėję, ir kuris jiems nepriklauso.

Kad apmulkinus tulus nepatyrusius sąjungiečius, tie social-buržujai suvažiavo į Chicagą ir apsiskelbė esą socialistų sąjunga. Keletas renegatų suvažiavo—jau ir sąjunga. Nepriklausanti prie Sąjungos žmonės (Hermanas išbrauktas iš 52 kp., Michelsonas nuo seniai ne narys ir Grigaitis ne narys) buvo delegatais nuo LSS. kuopų į "LSS." suvažiavimą. Argi ne juokinga? Tie, atsiprašant, "delegatai-samozvancai" nutarė atimti visą turtą nuo Sąjungos. Penkiolika "samozvancų" nutarė atimti turtą nuo organizacijos, susidedančios iš 7,000 narių! Nei gėdos tie plėšikai neturi. Nėgana to, kad jie remia kapitalistus, kad jie galėtų ilgiau išnaudoti darbininkus, bet jie kėsinaisi su pagalba tų pačių kapitalistų teismų, išplėsti ir tą sunkiai uždirbtą ir sučėdytą turtą, prie kurio jie jokios teisės netur.

Susipratę darbininkai ir darbininkės nesiduos apmulkinti tiems buržuazijos ramsčiams, bet mes jiems paniekos žodį ir eis tiesiu komunizmo keliu.

LMPS. narės neprivalo turėti jokių santykių su tais smalavyriais. Jos privalo šluoti visas smalavyrių rėmėjas iš savo kuopų,

nes jos gali kėsintis ir ant LMPS. turto, kaip jie kėsina ant LKS. turto.

Social-buržujam neturi but vietos darbinikiškose organizacijose. Jie yra pavojingesni už pačius kapitalistus, nes kapitalistai tai yra atviri priešai ir su jais lengva kovot, bet tie veidmainiai nuduoda esą draugais ir kada pagauna darbininkų užsitikėjimą, tada prie pirmos progos, kaip tas Juda Iskarijotas, parduoda darbininkų klesos reikalus.

Toks Bagočius, vyčių vadas, parodoj Bostone vadovavęs vyčius, yra jų agitatorium, kalbėtojum. Kas gi nežino, kas per paukštis Bagočius,—tai grynas buržujus. Hermanienė, darbinikiško laikraščio "M. T." skundikė, Michelsonas ir Grigaitis—denunciatoriai komunistų, kurie nuolat gieda savo geltonlapiuose, kad komunistai,—tai anarchistai, slaptus susirinkimus laiko ir tt. Jie tą daro tuo tikslu, kad reakcionieriai galėtų kabintis prie komunistų. Tai tokie žmonės vadovauja smalavyrių sąjungai.

REAKCIJOS AUKOS.

Draugai, J. Šukys ir J. V. Stilsonas gavo pranešimą, kad gruodžio 29 turi eiti į kalėjimą. Buvo paskirta 22 d. gruodžio, bet advokatas išsiderėjo iki gruodžio 29 d. Tai gi turėsime persiskirt ant tulo laiko su dviem draugais, kurie daug yra pasidarbavę darbininkų klesos labui ir už tą pasidarbavimą turės dabar kankintis šaltuose ir purvinuose urvuose sykiu su daugeliu kitų veikėjų, kurių tukstančiai sukimšta į tuos urvus už pasidarbavimą darbininkų klesos gerovei. Tai reakcijos aukos.

NUOBODULIO PASAKOS.

M. Michelsonienė savo geltonlapio "Keleivio" N 51 rašo "Kelis žodžius" "M. Balso" redaktorei. Primelavus ir neparaudus bemeluodama apie tai, kaip "M. B." red. išlaikanti jos straipsnius po kelis mėnesius, pripasakoja nesąmonių tiek, kad juokas ima skaitant. Mat, ji net 3 mėnesius rašė savo straipsnį apie red. rezignaciją,

o paskui sako, kad redakcija po kelis mėnesius išlaiko. Nei gėdos neturi ta social-burjų pasekėja šitaip meluoti. Juk mes turime jos laišką su data ir ten galima matyt, kada straipsnis buvo prisiųstas. Įsikando ji tą red. rezignaciją ir plepa vis tą patį,—tikra nuobodulio pasaka. Daugiau į tokius "bobiškus", plepalus neatkreipsime jokios atydžios. Kas dėl kitų tarimų, tai nors referendumas yra vyriausia įstaiga, bet jei Pild. Kom. atranda referendumo tarimą nepraktišku ar negalimu įkunt, tai P. K. turi teisę suspenduot ar pakeist tą tarimą. Jeigu kuopos butinai nori, kad toks tarimas būtų įkuntas, tai jos turi pilną teisę protestuot prieš P. K. už nepildymą to ar kito ref. tarimo. Vienok kuopos neprotestavo delei nuošimčio suvažiavimo, ir todėl jis įėjo galėn. Neprotestavo nei viena L. M. P. S. kuopa prieš tai, kad ant "M. B." viršelių dedama skirtingi paveikslai, o ne nuolat tas pats, kaip ref. nutarė. Jei nors viena kuopa pareikalaus, kad dėti nuolat tą patį paveikslą, tai dėsimė. Mes žinome, kad daug lengviau platinti "M. B.", kada vis skirtingi paveikslai buna ant viršelių, ne kaip kad būtų visada vienodas. Tuos paveikslus gauname dykai, ir todėl bereikalo Michelsonienė kabinėjasi delei tų paveikslų. Pati agitavo P. K. posėdyj, kad dėt vis skirtingus paveikslus, ir pati dabar kabinasi; kurgi logika? Ar Michelsonienė mano, kad redakcija nusigąs jos plepalų ir darys taip, kaip ji nori. Ne. Red.-Adm. darys taip, kaip jai palieps LMPS. kuopos, arba P. K., bet ne kokia ten menševikė.

"RANKPELNIS" PADIDINTAS.

Škotijos LSS. organas "Rankpelnis" liko padidintas. Išėina dabar didelio formato, 4 pusl.; spauda graži, aiški. Sveikiname "Rankpelnį" ir linkime greitai laiku užaugt į didelį, drutą dienraštį.

Draugai ir draugės amerikiečiai, remkime visi "Rankpelnį", nes jis eina tikruoju darbinikišku keliu. Kiekvienas darbininkas ir darbininkė privalo skaityt ir pla-

tint "Rankpelni". Adresas: "Rankpelnis" 76 Main St., Bellshill, Scotland.

Daugelis LMPS. kuopų aukavo "Rankpelnio" preso fondui, bet dar ne visos. Geistina, kad visos LMPS. ir LKS. kuopos paremtų "R." preso fondą pagal savo išgalę.

Žemiau telpa draugių škotiečių laišakai, kuriuose jos atsišaukia į mus, amerikietes, žadėdamos eit sykiu su mumis tikroju darbininkų keliu.

DRAUGIŲ ŠKOTIEČIŲ LAIŠKAI.

"Brangios Draugės!

"Nors mūsų kuopa ir silpna, bet mes darysime viską, kad parėmus mums brangų "Moterų Balsą". Nenusiminkite, draugės, nuo reakcijos siaubunų, bet tęskite savo darbą pirmyn, o mes jums padėsime. Nors ir pas mus "laisvė" gana didelė, ačiū kam aš su kitais draugais ir draugėmis išbuvome 6 mėnesius belangė, bet sprendžiant iš laikraščių, pas jus, "laisvoj" respublikoj daug sunkiau. Tai nieko... lai siunta siaubunai. Ateis diena, kada viskas kitaip virs, tik nenustokime vilties ir drąsos, o ateitis bus mūsų.

Į darbą, draugės! Mes visuomet su jumis! M. Dagilienė, LMDD. 7 kp. sekr.

"Drauge!

Laišką su \$19.80 gavome. Širdingai ačiū. Pinigus perdavėme L. M. D. D. Centro Valdybai, kuri rupinasi tų suvargusių šeimynų reikalais, kurių tėvai Tarybų Respublikos raudonojoj armijoj.

Per d. K. Petrikienę jau gauta \$65.37 (£11-7-5). Tai yra gana gausi auka toms suvargusioms šeimynoms. Jeigu visos L. M. P. S. kuopos taip atsilieptų, kaip atsiliėpė Brooklyno, Carnegie's ir III Rajono konferencija Chicagoj, tai be abejonės, but didelė parama škotietėms.

Mes jau daugelį kartų tai vienur, tai kitur rinkome joms aukų ir kudikiams da-

rėme komunistinių vakarienių, aiškindami svarbą komunistinės gdynės. Į tas vakarienes lankydavosi labai daug kudikių ir moterų, kur jos išreikšdavo savo vargelį ir užuojautą Tarybų Respublikai. Tik gaila, kad mes silpni ir negalime tą darbą kartoti tankiai,—mažai spėkų turime ir nėra iš kur ištekliaus paimti. Tokių šeimynų yra apie 200. But gerai, kad gavus vaikams iš kur drabužių ir batų. Britanijos valdžia nieko nesirupina. Gauna neva iš "purauzės" (poorhouse) moteris \$4 ir kudikis 70c į savaitę laiko. Bet ką tai reiškia tokiam brangume. Kudikiui prasti batukai kaštuoja nuo \$2.50 iki \$4, siutukas prastas \$12, mėsos svaras 60-70c, duonos 4 sv.—25c, sv. cukraus 20c, bet ir to negali gauti kiek nori. Pasirodo, kad tos moters turi badauti su savo kudikiams toj "laisvoj" Britanijoj. O Amerikos lietuviai tautininkai gėrisi Britanijos gerumu, kad ji "liuosuoja" mažąsias tautas; pripažino Lietuvą "neprigulminga". Geriau sakytų prigulminga nuo Britanijos imperialistų.

Bellshill ir Glasgowe atidarėme vaikučių ir suaugusių vakarines mokyklas. Butinai reikia elementarių vadovėlių ir kitokios literatūros. Gal amerikietės-amerikiečiai bus taip malonūs prisiusti mums po keletą egz. minėtos literatūros mokykloms? Siųsdami literatūrą pažymėkit ar auka, ar ant pardavimo. Siųskit "R-nio" adresu.

Lauksime gerų pasekmių.

Jūsų del komunizmo,

J. Klastaitis.

P. S. Pinigus LII-7-5 priėmiau.

M. Merkevičienė, L. M. D. D. izd.

MOTERIMS INTERESINGA.

Daugiau kaip penktas nuošimtis visų kalinių Anglijoj yra moteris.

Wisconsino legislatura 1877 metuose pripažino advokato teises moterims.

Jungtinėse Valstijose randasi 1000 legalių moterų-kunigų įvairių religinių sektų.

Paminėjimas Lietuvoj Mirusios Marcelės Skel.-Stiklienės

A. a. Marcelė Skelčiūtė-Stiklienė po sunkios ir kan-kinančios ligos apleido šį pasaulį balandžio 11 d. 1919 m. Liepalotų sodžiuje, Naumiesčio parapijoje, Suvalkų gub. Velionė gimusi 1854 m. paliko dideliame liudėjime vyrą, keturias dukteris ir keturis sunus. Tris dukters ir sunus randasi Chicagoje, o likusieji gyvena Lietuvoje. Velionė buvo tvirtai tikinti, bet sunys ir dukters išaugo laisvomis pažvalgomis ir veikė darbininkiskame ju-
dėjime.

Marcelė Skelčiūtė-Stiklienė

Velionei prisiėjo nemažai išgąsčio ir ašarų išlieti, kuomet caro žandarai atsibeldavo į namus jieškoti literatūros, ar areštuoti kurį nors jos mylimų vaikelių. 1910 m. ir velionei teko but areštuotai sykiu su vyru, duktere ir sunum. Nebuvo kam rūpintis areštuotais, nes tik keturiolikos metų duktė liko namie. Tik rupeščiu A. Baltrušaičio, kuris uždėjo paranką, ir visus keturis paleido iki teismo.

Suvalkų teismas pasmerkė velionę ir jos sunų penkioms savaitėms į Kalvarijos kalėjimą. Velionė buvo varoma etapu iš Naumiesčio per Kauną, Vilnių, Gardiną, Suvalkus—į Kalvariją. Bekeliaujant per kalėjimus į baismės atlikimo vietą, skirtas baismės laiką pasibaigė Suvalkuose. Ten caro valdžia išmetė juos laukan. Taip išmesta, velionė su sunum atsidūrė karčiame padėjime. Buvo labai pavargę ir neturėjo pinigų, nė namiškiai nežinojo kurioje vietoje jie randasi. Teko pėstiems keliauti per keletą dienų ir prašyti nuo žmonių maisto. Kuomet pargrįžo, buvo susirgusi pavojinga nervų liga, iš kurios dar pavyko pasigydyti.

Pastaroji karė jos sveikatą vėl suardė. Kadangi Liepalotų sodžiuje buvo pastatytos rusų kanuolės ir ėjo šaudymai rusų su vokiečiais, tai prisiėjo tulą laiką išbuti drėgnose duobėse, neturint užtektinai maisto, nė reikale daktariškos pagalbos.

Jos jauniausia duktė Marcelė, buvusi prie jos mirties rašo:

Jos veidas išblanko, kaip
auštant rytai,

Rodos ant jo žaidė tik sal-
dus sapnai;

Tik akis meilingai labiau sužibėjo.
Tiek grožės išspaudė iš jų sopuliai,
Tiek skundo ten buvo paslėpto giliai,
Taip daug jos pasauliui kalbėjo.
Ramutės ir drėgnos lyg gėlės lankų,
Kad svyra rasotos rytai nuo ukų,
Jos smigo į tolio gilybę.
Pakilo saulutės pirmi spinduliai,
Į veidą Mamytės sužiuro meilei,
Bet saulės jau ji neregėjo.
Užgėso gyvybė, nurimo kančia,
Tik ašaros mano ištriško slapčia,
Kaip deimanto ramos mirgėjo...

ILSĖKIS MATUŠE!

Mamyte! Nebuvo tau dienos šviesesnės,
Smugiai, nedateklūs, kankynės skaudesnės,
Su bangoms audringoms grumeisi, kovojai,
Likimo parblokšta, kvėpuoti nustojai.
Brolžudinga karė naikino sveikatą,
O mirtis be laiko išplėšė gyvatą...
Ilsėkis mamyte, užklota smiltyne,
Ilsėkis Naumiesčio kalnelio kapyne.
Ilsėkis, nes taurę kartybių išgėrei,
Ilsėkis amžinai, nes akis užvėrei.
Ilsėkis mamyte! Mes tave atminsim,
Sielomis sparnuotoms kapelį lankysim...

P. O. P. J.

Skaudus Našlaičių Likimas

A. V. BARTULIS.

Vos tik užsibaigė statymas naujųjų triobų, dar net visko galutinai nesutvarkius, jau Antanas jieško sau žmonos. Ir vienur, ir kitur, kur tik buvo žinoma, Antanas atsilankė. Tečiaus tinkamos neatrasta. Jauna, graži ir "pasiturinčių" tėvų duktė nemanoma pamotes tekėti. O kuri jau sutiktą už Antano į pamotes nutekėti, tai Antanui netinkama. Ir taip jam bejieskant sau tinkamos žmonos, daug pinigų bereikalo išbarstė ir jau įprato girtuokliauti. Nieko į namus, o išnamų kaskart vis daugiau išnešama. Sumanęs Antanas, pardavė 20 margų žemės. Gavęs 17 rublių, jautėsi kur kas daugiau pasiturinčiu beęsąs, negu kuomet nors. Daugiau jame atsirado drąsos jieskoti tokios sau žmonos, kokią jau seniai buvo nutaręs. Jieskota gana ilgai ir veik visi pinigai, gauti už žemę išėikvota, o vistik nieko gero nesurasta. Jau ir pavasaris prašvito. Kaimynai vergijos dienas atlikę, jau rausia savo žemele. O Antanas vis dar tebejiesko sau žmonos, apie žemele, jam nė kam ko. Pardavė ir antrą 20 margų, tik jau ne už 17 rublių, o išderėjo 23 rublius. Na, jau dabar, tikrai Antanas manė, jo norai išsipildysią.

Turint tiek pinigų, galima šiaip-taip varytis,—mąsto sau Antanas.—Nusamdysiu žmones, jie dirbs žemę, o jau aš šiuomi laiku tikrai apsivesiu. Ir vis delto turės buti taip, kaip aš norėsiu ir kaip jau esu nusprendęs,—pasididžiuodamas pats save ramino.

Žiuri, Antanas, kad jau ir antrieji pinigai baigiasi, o vis dar neatranda sau jieskamos laimės.

—Kas bedaryti?—stato sau klausimą.—Tiek pinigų vėjais paleidau, o vistik naudos nėra. Turbut reikės palikti kitiems jaunas, pasiturinčias, o man kreiptis prie neturtingų... tiktai ne prie suaugusių,—ne-

noroms žmogelis, pusiau atmainė pirmesnius savo norus.

Na, dabar jau kas kita. Neilgai trukus, gal bėgyje dviejų ar trijų savaičių, Antanas jau surado net dvi merginas, kurios su mielu noru sutinka už Antano ištekėti. Mąsto sau Antanas, kurią iš jų vesti. Pirmoji netaip jau jauna, bet ir nesena ir dar, turbūt turi apie 10 rublių pinigais. Gi antrą, visai jaunutę, ir teisybė, gražaus veido, betgi pinigų,—tik apie timpą teturi. Ilgai nemąstęs, ant žut-but, nusprendė vesti antrąją, taigi gražiąją. Tą dieną ir ant poterių nunešė. Dabar jau viskas sutarta. Tik laukiama, kol užsibaigs užsakai ir Antanas vėl bus vedęs. Kaimynai sužinoję apie Antano sutartis su gražesne Rožyte, pradėjo jį barti:

—Vistiek, Antanai, neprotingai darai. Ar negalėjai pasijieskoti savo amžiaus? Dabar, tokią jaunutę... Ji neapkęs tavo vaikų. Nebus santaikos jūdvių tarpe,—išmėtinėjo Antanui viens iš kaimynų.

—O bracia, tai mano laimė. Kas iš tos senos? Čia tai gėlė mergaitė: balta, raudona ir geltona,—pasididžiuodamas, nabagas, savo prieteliui atsakė.

—Taip, tai taip. Bet pasižiurėk vargeli, kiek tavo tos užmačios blėdies tau pridirbo. Prie nabašninkės valdei apie 60 margų žemės; beišdykaudamas pasilikai tik ant 17 margelių, o kuomet pasiimsi Rožę, atsimink mano seno žodį, kad turėsi pasitenkinti šešmargiu. Nė tu gero matysi, nė tavo kudikėliai,—graudeno Antaną antrasis kaimynas.

—Aš žinau. Jums visiems iš pavydumo įvairiausi baubai iš mano gyvenimo rodosi!—Šitaip atkirtęs Antanas savo geradariams nuėjo namo.

Laikas greitai bėga. Čia jau ir diena Antano svodbos. Svečiai suprašyti, maž-

daug aptrusė grintelę, nes namiškiai dar negalėjo atlikti. Artimiausi Antano giminės, rupinosi užkandžiais, ir kaip jau paprastai tuose laikuose, o da net kartais kaip-kur ir šiuo laiku, daugiausia rupinosi svaigalais.

Susirinkusieji svodbon žmonės tarp savęs įvairuoja. Blaivesnieji kruvon suėję, pašnabždomis kugždasi, nusiskųsdami viens antram sunkiu gyvenimu, tai atpasakoja, kuris ką girdėjo kalbant apie kokį tai geresnį žmonių gyvenimą, apie pripažinimą žemių, kuris kiek turi ir tt. Girtesnieji, linksmi, šukauja, dainuoja, trepsi kuris dar šiek-tiek pajiegia kojas pavilkti,—tarytum jie prieš viską laimingi, liuosi nuo visko, niekieno nespaudžiami... ot, betariant, rodos, jaučiasi savystoviais beėsą. Ir taip susirinkusieji svečiai leidžia valandas, belaukdami sugrįžtant iš bažnyčios jaunavedžių. O apie našlaitėlius,—niekas nė neuzsimena, niekas jų nepaklausia, kaip seniai valgę, nors tarpe svečių ir tie mažutėliai vis sukinasi.

Pagaliaus, mažoji Alenutė, beveik jau apsiašarojus, skundžiasi savo sesutėms:

—Aš jau ir valgyt noriu; nieks nepaklausia, nieks ir nepaduoda, o patį pasiimti —nepasiekiu.

Tuo tarpu, kada tai buvęs smarkiausiai iš visos Antano šeimynos vaikiukų, mažasis Antanukas, lyg ir su prašvitusiom akutėm, ramino verkšlenančią Alenutę.

—Neverk Alenute. Matai, kad čia visi švėtimi. Tėtukas išvažiavo motinėlę paršivežti, tada mums visiems bus geriau.

—Tu kvaileli, manai tėtukas parveš tą pačią motinėlę, katrą palaidojom neperseiniai?—įsikišo Mateušėlis.—Gausime pamotę.

Bet, kad mažutėliams nebuvo aiškumo, kas slepiasi po žodžiais: palaidojom ir pamotė, todėl Mateušėlio pasakymas ir pasiliko vien tik jam suprantamu, o mažesnieji jo broliukai ir sesutės, tęsė ir toliau tą kartų liudėsį ir skundą, kokį jie kuomet

galėjo suprasti ir, vistik laukė greičiau sugrįžtant tėtušio ir jau su motinėle.

Našlaitėliai laukia motinėlės, raminausi. Viens kalba, kaip gera bus, antras dar priduria, o čia trečias ir ketvirtas taip-pat įsimaišo dar pirmesniems nebaigus kalbėti. Džiaugiasi, krykštauja, net ir pamiršo, kad seniai nevalgę,—bile motinėlę jiems tetušis parvežt žadėjo,—tai ir viskas gerai.

Subildėjo, sudundėjo.—čia pat jau ir vežimas kieme. Pakilo pirkioje trukšmas, grudžiasi per duris patikti jaunavedžių. Smuikininkas kiek drutas čirpina smuiką, jam pritaria jo sėbras su armonika, o našlaitėliai nesitveria džiaugsmu, net ašarėlės kiekvienam riedi per išblyškusius veidelius, bet linksmumo, gyvumo pilni. Ir jie grudžiasi kieman, nori būti pirmutiniais prie motinėlės, tik blogumas tame, kad nepajiegia per žmones prasigrusti. Tik vienas Mateušėlis žinojo, jog negrįžta praectis, todėl, tuo pačiu laiku, kuomet kiti visi linksminosi daugiausia, ant jo veido nesimatė linksmumo, nusiminęs liudėjo. Karčiai atsiduso, rankytes užlauzė, rodos, bauginasi permatomu likimu.

—Antanėli ir visi kiti, ko jūs grudžiatės į tarpą suaugusių žmonių?—pratarė nusiminusiu balsu Mateušėlis.—Eikit čia, nes jau ir be to veikia patirsit, ką už globėją tetušis mums duos.

Toksai vaitojantis atsišaukimas, besiskubinančius kieman mažutėlius, sulaukė nuo pasiryžimo. Pirmiausia Alenutė, o jau paskui Antanukas ir kiti, sugrįžę prie suolo, kur nususukęs Mateušėlis graudinosi; klausinėjo, teiravosi kas atsitiko, ko jis verkia?

Nieko verkiantysis nesakęs, tik matydamas, kad jau mažutėliams laikas ilsėtis,—pavadino drauge su savim atsigulti.

Per ištisą naktį dar vis tebesilinksmino žmonės, kol pagaliaus aušra apsireiškė, o jau nuo tada kiekvienas skubėjo kas sau, idant dvarų varpai neužkluptų juos dar svečius beėsant.

Tik laimė Antanui, jis turi laiko dar

ilsėtis, nes liuosas tą dieną nuo vergijos.

Štai ir diena. Saulutė augštai pakilus džiovina žemę, kuri gerokai sumirkus nuo tirpimo ledų, kuriuos žiemos metas parupino.

Subudo visa Antano šeimyna, dabartinė jau jo žmona, apžiurinėja gyvenimą, kurio dalimi savininke jaučiasi dabar ir ji.

Viskas jai atrodo neblogiausia, bet... Kur žvelgs, kur ne, vis susiduria su bureliu našlaitėlių. Čia jau nekaip patinka, bent taip stygavoja jos žvilgiai, kuriais tankiai nusmeigia ištolo žiurinėčius ir dar neišdrįstančius prie jos glamonėtis, našlaitėlius. Bet, tai dar tik tuomi ir užsibaigė, nieko daugiau.

Kaip jau ten nebutų, o vistiek prasideda naujasis gyvenimas Antano namuose. Žmogelis, budamas aprupintu, tiek daug vargo paklojęs, jau pradeda mąstyti, žiūrėdamas į nualintą gyvenimą. Jam tuoj prisiminė žodžiai senio kaimyno, kuriais pastarasis jį graudeno nuo gražiosios Rožytės... Ne-gi kas sugražina praeitę,—ko ir Antanas padaryti jau šiuo kartu nevaliojo. Žinoma, kas dėl naujosios žmonelės, dar nieko panašaus. Bet, ve, patsai vyriausias klausimas, tai klausimas liečiantis visos jo šeimos šiolaikinį ir busiantįjį gyvenimo likimą,—nepergeriausias. Žemė, kurios dar jau liko apie 17 mergelių, visiškai apleista, javų rudenyje nebėr iškur tikėtis, o griebtis į šalį prie uždarbio, nėra galima, kuomet keturias dienas savaitėje išdirba veltui savo pavergėjui—ponui. Į dvi dienas neką nuveiksi, kad išmaitinus šeimyną, kurioje, pats devintas beėsąs. Gyvena žmogelis ir pats sau išmėtinėja už padarytas savimi skriaudas, o gyvenimas vis kasdien eina blogyn ir blogyn.

Už kiek laiko, Antano šeimyna ant vie nos gyvasties padidėjo. Šitoks atsitikimas, pamotei suteikė daugiau neapykantos prieš povaikius. Jau tankiau Antanui pradėjo įkalbinėti vyresnius vaikus reikia išleisti tarnaut. Antanas išspradžių tam priešinosi, bet... verčiamas aplinkybių, tu-

rėjo tai padaryti. Viena todėl, kad nuolatinis jo žmonos barškėjimas,— o antra, tai negalėjimas išmaitinti visų. Ir šitos dvi aplinkybės privertė varguolį pasiulyti turtingesniam žmogui... stambiam pavergėjui, savo dar nesubrendusių kudikių pajiegas.

Mateušėlis ir jo dvi sesutės išėina tarnauti, pasizadėdami daugiau nebesugrįžti į namus, kuriuose suaugti tvirtai jiems nebuvo lemta. Vienok, neilgai vargo dievaitis jais tesidžiaugė. Mateušėlis arklio pritrenktas tuoj numirė; jaunesnė už jį sesutė Aldonėlė, atmindama savo matušėlę, kurią velėna jau dengė, norėdama papuošti jos, niekeno neapžiurimą kapą, rankiojo gėleles nuo Vilijos kranto, kur netikėtai audrai ištikus, žiaurusis vėjelis ją įputė vandenin. Pagelbos nebuvo. Nors vargšė našlaitėlė kovojo iš paskutinųjų už gyvastį su mirtimi, bet... bangos ją nubloškė toli ir, spėkų apleista Vilijos dugne gulėt paliko. O šią, trečią vargdienę, kudikėlį, ganančią toli laukuose žąsis, užklupo smarkus lietus su lemais ir nuplakė mirtinai.

IR KAM?

Ir kam tos gražybės, kur gamta suteikia: Paukšteliai ant oro ir kvietkų žiedai,— Jeigu tik vargdienis likimą vien peikia, Ir spaudžia begalo sunkieji vargai. Jeigu tiktai gali gražybės naudoti, Kam darbas nerupi ir duonos pluta, Kurie tiktai trokšta šampane plaukioti,— Jiem ir taip begalo maloni gamta. Kamgi tos gražybės, jeigu dėl vargdienių Suteikė tik didį liudnumą širdies, Kurs tarpe dirbtuvių bildėsio paseno, Ir laimės nematęs sulaukė mirties. Kad laiką ir spėkas dėl turčių aikvoja, Negauna gražybių gamtos paragaut, Jei darbo netenka, vėl jieško vaitoja, Kad tiktai galėtų dėl duonos vergaut. Tad kam tos gražybės, jei vargdienio akis Negali joms niekad gėrėtis, mylėt. Varguose paskendęs, apkurtęs, apjaukęs, Kitiems turtus kraudams, pats turi kentėt, Lakštingalos Vaikas.

VAIKŲ SKYRIUS

TĖVO SUSIPAINIOJIMAS.

Pasikalbėjimas tėvo su septynių metų amžiaus vaiku.

(Iš "The Auto Worker" vertė Raibutė.)

—Kokia čia vieta, tėveli?

—Čia yra plytų dirbtuvė, sunau.

—Kieno ji yra, tėveli?

—Ji yra mano.

—Ar tos didelės eilės plytų yra tavo, tėveli?

—Taip, mano, sunau. Kiekviena plyta priklauso man.

—O kaip ilgai ėmė jas tau padaryti? Ar tu vienas tiek daug pridirbai?

—Ne, sunau. Tie žmonės, kuriuos matai ten dirbant, tai jie man pridirbo.

—Ar ir tie žmonės priklauso tau?

—Ne, sunau. Tie žmonės yra liuosi; joks žmogus negali pavergti kitą, jeigu jis galėtų, tai pavergtasis būtų jo vergas.

—Kas yra vergas, tėveli?

—Vergas yra tas, kuris dirba visą savo gyvenimą vien tik už valgį ir butą.

—Kodel dirba pas tave tie žmonės? Ar jie myli dirbt?

—O aš nemanau, kad jie myli, bet jie turi dirbti, o kitaip badauti jie turėtų.

—Ar jie turtingi, tėveli? Ar jie negali tiek praturtėti, kad nereiktų dirbti? Ar jie turi savo namus, gražius drabužius, arklius, ir ar jie važiuoja į pamarius, kada yra šilta,—taip kaip mes darome?

O, negalima jiems taip daryti. Jie turi visą laiką dirbti ant pragyvenimo.

—Kas yra pragyvenimas, tėveli?

—Pragyvenimas yra tas, ką jie valgo ir apsirengia.

—Tai ar jie yra kuo geresni už anuos vergus, tėveli?

—Žinoma, kad geresni. Šitie darbininkai yra liuosi; aš nepriverčiu juos man dirbti,—jie gali pamesti, kada tik jie nori.

—Jeigu jie pamestų pas tave dirbę, tai ką jie tuomet dirbtų?

—Jie turėtų dirbti kitam tokiam.

—Ar jie gautų daugiau nuo jo, negu reikia pragyvenimui?

—Žinoma, kad ne.

—Tai kaip jie yra geresni už anuos vergus, tėveli?

—O, neklausinėk manęs, sunau.

—Jeigu jie suserga, tai kas moka daktarui, tėveli?

—Jie patys turi užsimokėti už save.

—O jeigu vergas suserga, tai kas už jį užmoka?

—Tuomet jo savininkas už jį užmoka. Mat jam tas apeina, kad nenustoti savo nuosavybės.

—Ar tau gaila būtų netekti vieno iš tų žmonių, tėveli?

—O man tai kitaip, sunau. Aš galiu į jo vietą pasamdyti kitą bile kada.

—O jeigu jie būtų tavo vergais, ar tu daugiau rupintumės jais?

—Žinoma, sunau.

—Tai, kaip jiems yra geriau buti liuosiems, tėveli?

—O, neklausinėk tokių niekų. Aš neturiu laiko atsakyti.

—Iš ko padarytos plytos, tėveli?

—Iš molio, sunau.

—Ar tų plytų kiek priklauso tiems žmonėms?

—Ne, man jos visos priklauso.

—Kodel jos priklauso tau, kuomet tie žmonės padarė jas.

—Todėl, kad molis mano.

—Tu padarei tą molį, tėveli?

—Ne, dievas padarė, sunau.

—Dievas padarė jį tau, tėveli?

—Ne, aš pirkau jį.

—Tu pirkai nuo dievo?

—O, ne, aš pirkau nuo žmogaus.

—Ar tas žmogus pirkto jį nuo dievo?
—Žinoma, kad ne. Jis pirkto nuo kito žmogaus.

—Pirmutinis žmogus, kuris pirkto jį, ar jis pirkto nuo dievo?

—Suprantama, kad ne.

—Tai kur jis gavo, tėveli?

—Aš nežinau, turbūt, tik pasisavino.

—Jeigu dabar tie žmonės pasisavintų, ar priklausytų jiems, tėveli?

—O, kad tu ir klausinėji tokius kvailus klausimus.

—Jeigu tu neturėtum molio, iš kur darytum pragyvenimą?

—Aš nežinau. Gal eičiau dirbti.

—Ar dirbtum plytas, tėveli?

—Gal ir dirbčiau.

—Kaip tau patiktų dirbti plytas vien tik už valgį ir butą ir tam, kuris tik pasisavino molį tektų viskas?

—Niekam nesvarbu, kaip man patiktų, bet biedni žmonės turi dirbti.

—Jeigu tie žmonės turėtų plytų dirbtuves savo, ar jie dirbtų pas tave, tėveli?

—Žinoma, kad ne. Jie tik žiurėtų, kad jiems pelno daugiau liktų, kad jie galėtų be darbo gyventi.

—Kodel tu nedirbi, tėveli? Ar tau kas uždraustų dirbti plytas?

—Niekas man neuždraustų, bet jeigu aš dirbčiau, tai turėčiau viena atleisti iš darbo. Aš nenoriu atimti darbą nuo žmogaus.

—Kokis tu geras, tėveli? Bet, jeigu tu vežtum dviratį už jį ir leistum jam pasilsėti, ar jam tas būtų blogai, tėveli?

—Ponai dviračių neveža,

—Kas yra ponas, tėveli?

—Ponas yra tas, kuriam nereikia dirbti; tai yra augštesnioji klesla.

—O aš maniau, kad nėra augštesnės kleslos, maniau, kad visi yra lygūs. Aš gir-dėjau, žmogus sakė: "turi buti visi lygūs".

—Tas žmogus, kuris taip sakė, buvo socialistas ar anarchistas, ar taip sau kas. Gal but buvo prieš rinkimus, tai norėjo gauti daugiau balsuotojų.

—Klausyk, tėveli, mano bažnytinės mokyklos mokytoja mums sakė, kad mes esame visi dievo vaikai. Ar ji yra socialistė, ar anarchistė, ar taip sau kas. Ar ir ji nori gauti daugiau balsuotojų, tėveli?

—Ne, sunau, taip yra gera ir teisinga kalbėti bažnytinėj mokykloj.

—Na, iš teisybės, tėveli, ar visi žmonės yra dievo vaikai taip, kaip ir mes?

—Taip, mano sunau, mes esame visi dievo vaikai.

—Klausyk, tėveli, ar tu atsimeni, kada tu nupirkai marmorinius žaislus Jonukui ir man, o aš užgriečiau vienas sau, o Jonukui nedaviau žaisti nė vieno žaislo. O tu tuomet mane išvadinau mažu sukčium ir nusivedei į sklepa ir nubaudei.

—Taip, aš atsimenu.

—Ar tu manai, tuomet gerai darei?

—Žinoma, sunau, tėvai visuomet gerai daro bausdami vaikus už blogus pasielgimus. Mat, aš nupirkau abiem žaisti; Jonukas lygią tiesą turėjo prie jų, o tu vienas užgriebei. Už tai aš tave ir nubaudžiau.

—Tėveli, jeigu tie žmonės yra visi dievo vaikai taip, kaip tu, tai esate broliai. Ar taip, tėveli?

—Taip, sunau.

—Ar dievas visiem vaikam lygiai padarė molį? Turbut visiems lygiai. Tai kodel tu turi didesnę tiesą prie molio, negu aš prie žaislų?

—O, netrukdyk manęs!

—Klausyk, tėveli, ar tu nėsi mažas sukčius, užgriebdamas vienas visą molį ir versdamas kitus dirbti už tokį menką atlyginimą, kuomet jie turi lygią dalį gauti? Ar tu nebijai, kad gali dievas tave nubausti.

—O, tu taip daug kalbi, net aš pavargau.

Sveikatos Skyrius

BALTOSIOS.

H. Savickienė klausia: "Iš kokios priežasties atsiranda vadinamos baltosios? Ar jos būtina turi pas kožną moterį būti, jei ne,—tai kaip apsaugoti?"

Atsakymas:

Baltosios mėnesinės atsiranda dėl daugybės priežasčių,—daugiausia tai dėl uždegimo gimties organų. Kartais, ypatingai pas merginas, mažakraujystė ir šiaip kuno silpnumas pagamina baltąsias. Ir nereikia užmiršti, kad daugelis moterų serga venere liga (gonorea-triperis) ir mano, kad tai tik baltosios. Tarp gimties organų uždegimų, kurie pagamina baltąsias, galima paminėti: chroninis vaginos uždegimas, uždegimas gimdos, koki-nors skauduliai gimdoje ar vaginoje ir tt. Neretai gimdymas perplėšia ar įplėšia, ar šiaip pažeidžia kokią nors vietą gimdymo kanalo; iš to pasidaro chroninis skaudulys, kuriame paskui apsigyvena pulius gaminanti perai; ir moteris turi baltąsias.

Pas vedusias moteris baltosios reiškia koki-nors gimties organų uždegimą; pas merginas—mažakraujystę, abelną kuno nusilpnėjimą. Nereikia užmiršti, kad moteris (ar mergina) gali turėti gonoreą.

Norint prašalint ar sumažint baltąsias, pirmiausia reikia surasti priežastį. Paprastai merginoms užtenka kelis kartus išsiplauti ir sykiu gauti patarimų kas link kuno sustiprinimų.

Vedusi moteris gali bandyti plauti vaginą porą kartų dienoje su alunu (alum powder)—šaukštukas aluno miltų į dvi kvortas karšto vandens; už savaitės lai permains vaistus,—tam tikslui panaudoti zinc. sulfat. (20 grainų ištirpinti į vieną kvortą karšto vandens). Plauti vieną ar du kartus į dieną. Jei bėgyje 3 savaitių baltosios neišnyks, tai duoti daktarui išegzaminuoti, kad suradus šaltinį, kur-nors gi-

liu. Ant galo, reikia atminti, kad kartais nešvarūs drabužiai, purvini baltiniai ir neapsipažinimas su maudyne, yra priežastimi baltųjų. Švarumas čia labai reikalingas.

P. Zabaraušienė iš Montello, Mass., klausia:

1. Ar gali dentistas užkrėsti savo pacientus naudodamas tuos pačius instrumentus? Jei taip, tai kas daryti turinčiam reikalą su dentistu?

2. Ar galima užsikrėsti ligomis viešose maudynėse (jurėse) bei sėdint ant tų pačių smilčių, kur visi sėdi?

3. Ar virintą pieną viduriai taip-pat gerai virškina, kaip nevirintą ir ar virintas pienas yra taip-pat maistingas, kaip nevirintas?

4. Ar sveika gerti aliejaus (šaukštas rytą ir vakare? Jei taip, tai kokis geriausias?

Ats.

1. Užkrėsti gali, bet dentistai yra mokinami sterilizuoti savo instrumentus. Pacientas, žinoma, negali nieko daryti, jei bent atkreipti nepaisančio dėmesį į tai, kad instrumentai reikia sterilizuoti.

2. Galima.

3. Virintą pieną viduriai lengviau suvirškina, bet virintas pienas nustoja dalies maistingumo. Delto nereikia užvirinti pienu, jei bent tokį, kuriame randasi ligų perų. Geriausia pienu pasteurizuoti, tai yra sušildyti iki tiek, kad beveik pradeda virti (bet neužverda) ir paskui staiga atšaldyti. Sveikos karvės pienas geriausias yra žalias, nevirintas.

4. Taip, aliejus yra maistingas daiktas; liesi žmonės gali daugiau aliejaus gerti. Geriausias aliejus—alyvų aliejus. Jei viduriai kieti, galima gerti mineralinis aliejus (Mineral Oil).

Dr. A. J. Karalius.

K O R E S P O N D E N C I J O S

ROSELAND, ILL.

25 kp. šįmet agitacijos savaitėje su-
rengė trejas prakalbas. Pirmos buvo spalio
14 d. Roselande. Drgė Vikšrienė skaitė re-
feratą temoje "Moterų išganymas tik ko-
munistiniame socializme". Referatas susi-
rinkusiems labai patiko, ypatingai mote-
rimams. Antras kalbėjo d. Andriulevičius apie
šiandieninį darbininkų perversmą. Prakal-
boms užsibaigus, deklamavo d. Miseviče-
nė.

Antros prakalbos buvo spalio 17 d. W.
Pullman Turner svetainėj. Kalbėjo d. Šar-
kiunas vientik moterų klausime. Jo kalba
susirinkusiems labai patiko.

LMPS. 25 kp. rengė prakalbas tikslu
sutvert LMPS. kuopą W. Pullman, bet
kadangi LMPS. Pild. Kom. paskirė 67 kp.
išsikelti į West Pullman, tai surengė tik
agitacijos prakalbas.

Trečios prakalbos buvo spalio 21 d.
Burnsaide, Maciukevičiaus svetainėj. Kal-
bėjo d. Šarkiunas; trumpai ir aiškiai api-
briežė LMPS. narių pareigas ir koks skir-
tumas yra tarp socialistų ir komunistų. Po
prakalbų deklamavo A. Kuleišienė; publi-
kos buvo pusėtinai burelis.

Visose trejose prakalbose buvo parda-
vinėjamas "Mot. Balsas", "Žarija" ir kny-
gos įvairaus turinio. "Mot. Balso" išpla-
tino 100 egz., knygų ir "Žarijos" nepatyriau
kiek.

LMPS. 25 kp. keturi metai kaip gy-
vuoja ir neapsiriksiu pasakius, kad tai pa-
vyzdingiausia kuopa Chicagos apilinkėj.

Apie 3 metai atgal, daugiausia pasi-
darbavus d. J. Kučinskienei, LMPS. 25
kuopa sutvėrė vaikų draugijėlę "Ateities
Spindulys". Patartina visiems tėvams leis-
ti savo vaikučius prie "Ateities Spindulio"
draugijėlės. "At. Spindulys" turi dvi moky-
klėles. Lietuvių kalbos mokina d. P. Petro-

nis kiekvieną nedėdienį išryto nuo 10 iki
12 "Aušros" mokykloje. Žaismių ir dainų
mokina panelė S. Staniuliutė kiekvieną su-
batą nuo 2 iki 4 val. po pietų Palmer Park
svetainėj. P. Stiklytė-Raudienė.

ANSONIA, CONN.

Pas mus reakcijos laiku atsirado labai
daug visokių šnipų, kurie žmonių akyse sta-
tosi ištikimi draugai. Bet susipratę darbi-
ninkai greit patėmija jų veidmainys-
tę. Štai tų išdavikų darbų pasekmės: Jie
įskundė valdžiai tris mūsų draugus: An-
taną Jakštį ir Petrą Auštrą, buk jie yra
baisūs sutvėrimai, turinti bombas del nu-
vertimo šios šalies valdžios. Tie draugai ta-
po areštuoti, ir jų namuose padaryta kra-
tos. Tų dalykų, apie kuriuos mūsų išdavi-
kai sapnavo, visai nebuvo ir tuodu draugai
likosi paleisti.

Skundikams tas labai nepatiko. Jie vėl
lakstė per dienas ir naktis, šnipinėjo apie
tuos draugus ir vėl per dideles jų melagys-
tes tie draugai likosi areštuoti. Už juodu
dabar reikalauja \$20,000 kaucijos ir neži-
nia kaip juodu liko kalti nieko niekam blo-
go nepadarę. Literatūros, tiesa, pas juodu
rasta nemažai, bet ji nėra blėdinga šiai ša-
liai. Taip-pat buvo įskūstas tų nedaverkų
ir drg. K. Milinkevičius. Pabuves keles die-
nas kalėjime likosi paleistas.

Tai mat, kaip mūsų lietuviški kra-
molos malšintojai darbuojasi. Sužinoję ti-
krai ir gavęs fotografijas mes paskelbsim
tuos šnipus viešai, kad draugai ir draugės
apsisaugotų tokių niekšų.

Delto brangūs broliai ir seseris! Visi
kaip vienas stokime į eiles tų vyrų ir mo-
terų, kurie tikrai kovoja už visos žmonijos
laisvę ir išsiliuosavimą iš tų retėzių, ku-
riuose mus laiko surakinę per dienas. Žino-
kit, kas gražiai šneka, o kitus peikia, ypač

komunistus ir progresistes, tas yra vilkas avies kailyj ir mūsų pareiga yra tuos veidmainius pažinti ir jų žodžiams netikėti, nes jie yra vergijos apaštalai. S. Z.

MILWAUKEE, WIS.

Nors LMPS. 89 kp. yra dar jaunutė, bet savo darbas jau ši-tą nuveikė tarpe vietos lietuvių. Pereitą vasarą surengė išvažiavimą, dabar rengia vakarus ir prakalbas.

29 d. lapkričio viršminėta kuopa surengė pirmą balių. Nors oras buvo labai blogas, bet žmonių atsilankė gana daug,—lietuvių ir svetimtaučių. Nors buvo tai pirmas vakaras vietinės LMPS. 89 kp. surengtas, bet kiek man teko buti Milwaukee ant parengtų vakarų, tai šis buvo vienas iš puikiausių. Kuopos narės visos ėmėsi už darbo prieš balių, gamindamos visokius naminius valgius del rengiamo vakaro. Publika persitikrino, kad lietuvių moteris, prigulinčios prie viršminėtos organizacijos, yra prasilavinusios ir atsilankiusios svečius pilnai patenkina. Taip-pat buvo skrajojanti krasa. Dovanas laimėjo sekančiai: I—d. Beržanskienė, II—d. N. Sakalauskiutė, III—d. Verbilienė, IV—d. Vitkienė. Dovanos buvo suaukautos sekančių draugių: d. Margienė dovanojo labai gražiai išsiūtą pakabinimą rankšluosčio; d. Jonušienė—šilka išsiuvinėtą lempą, pastatomą ant stalo; d. Čiulkienė—stovylą, ir dar buvo du paveikslai, kuriuos nežinau kas dovanojo.

Vakaras pasisekė gana gerai, publika liko patenkinta. Pelno gal! liks apie \$70-80 kuriuos progresistės, manau, sunaudos del darbininkų klesos reikalų.

Lapkričio 30 d. LMPS. 89 kp. surengė prakalbas. Kalbėjo d. Šarkiunas iš Chicagos. Kalbėtojas aiškino apie moterų reikalus, nurodinėjo, kaip moteris yra paverptos šioj kapitalizmo tvarkoj. Ragino visas prigulėti prie viršminėtos organizacijos ir vesti neatlaidžią kovą prieš savo skriaudikus. Pertraukoj prakalbų buvo deklamacijos, kurias išpildė Pr. Svirskiutė ir J. Gedvilas ir M. Kuršinskienė.

Antru kartu d. Šarkiunas kalbėjo apie skilimą Soc. Partijos. Kalbėtojas savo stipriausias argumentais ir nuoseklia kalba kritikavo parsidavusius buržuazijai “socialistus”, ir nemažai iškėlė aikštėn lietuviškų “mokslinių socialistų” purvinių darbėlių, kuriuos atlikinėja nubankrutavęs Chicagos kontraktorius. Aukų, padengimui lėšų likosi surinkta \$7.50. T. Miliauskas.

SO. BOSTON, MASS.

LMPS. 13 kp. surengė prakalbas 12 d. spalio. Kalbėjo J. Neviackas. Prie kuopos prisirašė 2 narės. Aukų, lėšoms padengti, surinkta 13 dol. Aukavo šios ypatos: po \$1.00; J. Sabaliauskas; po 50c: P. Denečinskienė, L. Žilaitis, P. Keinaitė, J. Jakavičienė, F. Tiknis; po 25c: M. Januškienė, M. Karžonienė.

Minėta kuopa 23 d. spalio surengė d. A. Bimbai prakalbas. Publikos buvo nedaug, mat ant greitųjų buvo surengta, tai negalima buvo gerai išgarsinti. Buvo paduota “Keleiviu” skelbimas, bet tas “mokslinčių” laikraštis atsisakė talpinti.

Atsilankiusieji buvo patenkinti kalbėtojaus kalba. Po prakalbų buvo duodami klausimai, į kuriuos kalbėtojas rimtai atsakinėjo. Prakalbos davė geras pasekmes: prisirašė 4 naujos narės, “Mot. Balso” išplatinta 40 egz., aukų surinkta \$17. Aukavo šios ypatos: J. Sarapienė \$3.00; M. Januškienė \$1.50; po \$1.00: P. Devierinskienė, L. Žilaitis; po 50c: V. Narbutaitė, A. Daukantė, J. Pilsinas, T. Sarapas, M. Azunaris, J. Petruškevičia, J. Peldžius; po 25c: A. Žvingilas, K. Sadauskas, J. Kavaliauskas. Smulkių aukų surinkta \$6.25. Varde LMPS. 13 kp. tariu ačiu visiems aukautojams.

LMPS. 13 kp. susirinkimai buna laikomi kiekvieną mėnesį pirmą utarninką LKS. 60 kp. svetainėj. Brangios sesutės! Lankymės ant susirinkimų ir lavinkimės, kad galėtume pažinti šiandieninio gyvenimo priespaudas. Org. J. Sarapienė.

SO. BOSTON, MASS.

Gruodžio 3 d. LMPS. 13 kp. buvo mėnesinis susirinkimas, kuris pasižymėjo dideliu trukšmingumu. Michelsonienė suagitavo savo visas kumutes,—viso net 7. Priėjus prie LMPS. viršininkų balsavimo senos narės ima balsą apkalbėt kandidačių kompetentiškumą. Jau iškalno sumokytos Michelsonienės tavorškos, pradėjo kukuoti savo chorą, praradę notą, šoko koliotis paprastais moteriškais žodžiais. Daugiausia tuomi pasižymėjo Lileikienė, kuriai susirinkimas, pagaliaus, atėmė balsą. Toliau eina Pild. Komiteto rinkimai. Sarapienė pradėjo kalbėti, bet Michelsonienės tavorškos pakėlė trukšmą taip, kad negalima buvo tęsti kalbos. Kai kalba Puišūtė,—visos tyli, kitos net akim klauso,—čia, mat, už Michelsonienę agituoja balsuot. Balsuojant, Mich. tavorškos bandė net po du balsu paduoti, bet tas likosi patėmyta, kurios balsus skaitė. Nė sarmatos bei mandagumo pas tas smalavyrių prietelkas nėra. Bostonietė.

CARNEGIE, PA.

“Mot. Balso” N 11 tula Progresistė, aprašydama apie LMPS. 57 kp. balių, be žinios, ar sužiniai, daro klaidas. Vieton L. M. P. S. 57 kp. ji sako 5 kp.; susirinkimas įvyko 17 d., o ji sako 12 d. Ji sako: “Tik labai stebėtina, kad vienas iš žymesniųjų draugų, LKS. 108 kp. narys, d. G. visokiais budais kenkė moterų baliui. Jis net agitavo A. P. L. A. narius, kad svetainės neduotų mūsų baliui”.

LKS. 108 kp. po tokia raide nėra kito tokio, kaip tik J. Gataveckas. Taigi J. Gataveckas “kenkė” visokiais budais ir “agitavo”, kad neduotų LMPS. 57 kp. svetainės del baliaus. Ar ne taip, meldžiamoji?

Bet LMPS. 57 kp. visai nereikalavo svetainės nuo A. P. L. A. 3 kuopos, kad duotų veltui. Kuopa užmokėjo \$15.00, kaip ir visos draugijos bei kuopos moka. Taigi čia ir nebuvo ko J. Gataveckui agituoti, kad svetainės neduotų. Bet da daugiau tas G., kuris “stengėsi visokiais budais už-

kenkt” buvo to baliaus darbininkas, agitavo lietuvius ir ukrainiečius, kad remtų moterų balių. LKS. 108 kp. 4 draugai per tą balių dirbo. Apie kitus 2 visai nutyli, o J. G. begėdiškai apšmeizia, na o J. Č. suteikia neužsitarnautą garbę. Sako, d. J. Čirvinskas paaukavęs to vakaro triusą, kaipo muzikantas. Tiesa, d. J. Č. muzikantas, bet tą vakarą jis negrajino,—grajino visai kiti, o jis tiktai dirbo kaip ir kiti 3 draugai.

Bet kodėl minėta progresistė apie dd. J. A., J. P. nieko nesako? J. G. apšmeizia, o J. Č. išgiria. Ar tiktai J. Č. nebus jos plauko žmogus?

Taigi meldžiamoji, prirodyk, kada aš agitavau A. P. L. A. narius, kad LMPS. 57 kp. svetainės neduotų.

Mat, tas Gataveckas, tai gerklėj kaulas visiems biznieriams ir buržujams, kuris eina nesvyruodamas revoliuciniu proletariato keliu, nepataikaudamas biznieriams ir buržujams, kaip tai daro be išimties (? Red.) progresistės ir kai-kurie LKS. 108 kp. draugai. Jie, besitaikydami prie palšųjų minių, ir nudarda į buržuazišką dumblyną iki ausų, iš kur paskui beveik negal išsikrapštyti.

J. Gataveckas.

LAWRENCE, MASS.

Spalio 1 d. LMPS. 8 kp. susirinkime tapo užgirta Kom. Partija ir vienbalsiai nutarta žengt pirmyn sykiu su Kom. Partija, nepaisant jokių buržuazinių socialistų šmeizimų.

Kuopietė.

(Apie prakalbas ir balių netalpiname delto, kad labai pasenęs dalykas. Red.).

BROOKLYN, N. Y.

Laike agitacijos savaitės LMPS. 1 kp. surengė prakalbas d. A. Bimbai ir J. Jukeiui. Kalbėtojai savo užduotis atliko vidutiškai. Aukų Škotijos draugėms surinkta 22.00. Galima sakyti, viskas gerai pavyko.

A. J.

(Koresp. apie ženklelius netalpiname, nes tas įnešimas nupuolė, todėl būtų bereikalinga apie tai kalbėti. Red.).

GREAT NECK, N. Y.

LMPS. 64 kuopa pereitam susirinkime nutarė paaukaut \$5.00 Škotijos Propagandos Fondui. Patartina visoms kuopoms bei progresyvėms draugijoms pasekti šį pavyzdį. Taip-pat išrinkta komosija sušelpimui mūsų draugų Škotijoje.

Progresistės aplaikė ilgą laišką nuo L. L. F. sekretoriaus, nusiskundžiant, kad F. Bagočius, kun. Mockus ir Kučinskas tapo areštuoti, o L. Laisvamanių Fondas tuščias. Prašo aukų paliuosavimui. Mat, vargšai, jie vis dar mano, kad mes dar nepermatom, koks jų tikrasis veidas; jie mano, kad mes persistatom juos mūsų draugais. Ne, ponuliai, jūs nėsate joki mūsų draugai, jūs mums ne draugai, bet priešai, prieš kuriuos mes turim kovoti, o ne gelbėti. Eikite sau aukų rinkti pas "mokslineius", o su mumis, tais "negramotnais", tai jums per žema ką-nors bendro turėti.

LKS. 168 kp. išrinko komisiją aukų rinkimui LKS. A. Fondui. Gerai, draugai,

darbuokitės, bet neužmirškite ir Škotijos Propagandos Fondo.

LKS. 168 kp., rodos, tik vienas "mokslineis" socialistas randasi—F. Naunikis, kuris tapo išbrauktas iš kuopos. Linksmutė.

MONTELLO, MASS.

LMPS. 22 kp. gražiai auga. Per agitacijos savaitę prisirašė prie kuopos 11 narių. Lapkr. 14 d. laikytame susirinkime vienbalsiai liko užgirta rezoliucija, išnešta L. K. S. X suvažiavime, LMPS. klausimu. Taip-pat, kuopa sutinka veikti išvien ir toliau, kaip kad veikė ikišiol su LKS. 17 kp.

22 kp. buvo nutarusi rengti balių moksleivių naudai, bet pamačiusi kokiais keliais pradėjo eiti mūsų moksleiviai, atšaukė savo tarimą ir baliaus pelną paskyrė Škotijos moterims.

22 kp. su Liet. Jaunų Vyrų Kliubu įsteigė vakarinę mokyklą. Mokinama tris vakarai į savaitę, tik gaila, kad mažai moterų lanko mokyklą. E. Lepskaitė.

Liet. Moterų Progr. Susivienijimo Reikalai**LMPS. VIRŠININKĖS 1920 METAMS.**

Red.-Adm. ir Fin. sekr. — J. Benes-Šukienė, 219 N. 58th St., Philadelphia, Pa.

Centro Sekr. — E. N. Ješkevičiūtė, 878 Driggs Ave., Brooklyn, N. Y.

Iždininkė — E. H. Žilinskiūtė, 12 Pleasant St., Rochester, N. Y.

Literatūros K-tas: Dr. J. Baltrušaitienė, 2029 Fifth Ave., Pittsburgh, Pa.; N. Stilsonienė, 2322 S. State St., Chicago, Ill. Apt. 4; A. P. Shukienė, 20 E. Market St., Wilkes Barre, Pa.

Pildomasis Komitetas: K. Petrikiene, 799 E. 150th St., New York City; K. Karosienė, 535 N. Marshall St., Philadelphia, Pa.; M. Ramanauskienė, 249 S. 4th St., Minersville, Pa.; B. Bočkiūtė, 211 First St., Elizabeth, N. J.; B. Bubliauskienė, 98 Battle St., Brockton, Mass.

S. M. Puišiuotė, Centr. Sekr.

CENTRO SEKR. PRANEŠIMAI.

Kadangi LMPS. konstitucijoje (žiūrėk straipsnį IV, par. 1), yra pasakyta, kad vietą suvažiavimui paskiria referendumas, taigi aišku, kad 2-ras suvažiavimas, įvykęs Philadelphiajį neturėjo teisės nominuoti vietos busiančiam suvažiavimui. Suvažiavimas galėjo tik rekomenduoti. (Kame skirtumas, —nominuoti ar rekomenduoti? Nėra skirtumo. Red.). Referendumas galėjo priimti suvažiavimo rekomenduotas vietas arba atmesti ir nominuoti kitas. Kadangi ref. priėmė minėtas vietas, kaip tai: Boston, Cleveland ir Chicago, taigi dabar sykiu su balsavimo viršininkų blankomis išsiuntinėjam ir blankas dėl nubalsavimo, kur sekantis suvažiavimas turi but. Nors pastarosios blankos turėjo but anksčiau išsiuntinėtos, bet kadangi dalykas netaip skubus, tai laukiau

kol kitas blankas prisieis siųst, kad sutauptus paštos ženklelių del LMPS.

S. M. Puišutė, Cent. Sek.

ĮNEŠIMAS LMPS. REFERENDUMUI.

LMPS. 36 kp., Minersville, Pa. laikytame susirinkime 9 d. lapkričio, 1919, paduoda įnešimą, kad LMPS. laikytų suvažiavimą gegužio mėn. vieton spalio. Pamatuoja tuomi, kad spalio mėn. agitacijos savaitė, tai gana darbo ir taip; pavasarį gi yra patogesnis laikas. Delto 36 kp. duoda įnešimą permaintyt suvažiavimo lajką.

Org. M. Zeikuvienė,

Sekr. M. J. Ramanuskienė,

Izd. M. Bitkauskienė.

Jeį bent 5 kuopos parems šį įnešimą bėgyje 40 dieny, tuomet jis eis referendumi.

S. M. Puišutė.

L. M. P. S. REFERENDUMAS.

LMPS. 27 kp. įnešimas, kad LMPS. pagamintų tam tikras stampas, kurių pagalba narės butų paliuosuojamos nuo narinių mokesčių laike ligos ir streikų (žiur. "M. B." N 9), nupuolė del stokes parėmimo. Parėmė tik trįs kuopos, butent: 22, 54 ir 61.

LMPS. 1 kp. įnešimas, kad butų atšaukta įstatymas, aprubežiuojantis išleidimo kainą knygy leidimo (žiur. "M. B." N 10), tapo paremtas sekančių kuopų: 9, 14, 23, 24, 26, 33 ir 55.

LMPS. 36 kp. įnešimas, kad butų atšautkas įnešimas suvienyt įstaigas redaktorės, administratorės ir finansų sekretorės, ir vieton to, suvienyt administratorės ir abiejų sekretorių, užlaikant dvi darbininkes, (žiur. "M. B." N 10), parėmė sekančios kuopos: 2, 14, 23, 26, 33 ir 55.

Nuo pasirodymo šio pranešimo bus duota 40 dieny apkalbėjimui šių įnešimų.

S. M. Puišutė, C. Sekr.

LMPS. PILD. KOM. TARIMAS 31.

Peržiurėjus keletą knygelį del išleidimo į lietuvių kalbą, tai tinkamiausią ką radau: "From Fireside to Factory". Ši knygelė nėra iš socialistiško taško parašyta,

bet kaipo istoriška yra gana gera. Prie to butų labai gerai išleisti kartu brošiurą "Women of the Future",—tai yra gana gera, žiurint iš socialistiško taško, bet kad mes be referendumo negalime daugiau išlaidų padaryt, kaip du šimtu dol., o kol referendumas pereis, tai vėl užsitęs daug laiko,—manau bus geriausia pirmą išleist ("From Fireside to Factory"), o paskui už kelių mėnesių išleist "Women of the Future".

K. Petrikienė.

Nors daugiau apsisikaičiusiom moterim knygelėj nieko naujo nėra, vienok daugumui LMPS. narių ir šiaip lietuvių moterim bus gana įdomi. Balsuoju, kad L. M. P. S. ją išleistų, jei spauda ir vertimas neviršys 200 dolerių. Vertėjo kaina taip pat gana sąžininga. Pigesnę vargiai rastume. Balsuoju, kad d. Petrika verstų.

M. Michelsonienė.

P. S. Apie spaudos kainą negaliu nieko pasakyti, nes tas priguli nuo popieros ir kiek egz. spaudinsime.

Mano nuomone, kad šią knygutę L. M. P. S. neverta leisti. Jinai tik turi šiokią-tokią istorinę vertę, bet jau tą didžiumą L. M. P. S. narių, kurios šiek-tiek skaito, žino. Nieko naujo nėra.

Bėda, kad sunku surasti brošiurų, kurios butų tinkamos L. M. P. S., nes moterų klausime mažai ir kitataučių spaudoj yra, bet leisti, bile tik išleidus, tokią, kuri mažos vertės, tai tik pinigų eikvojimas. Geriau visai neleisti.

Gali pasitaikyti surasti tinkamesnė, tuomet, kad ir didesnę galėsime išleisti ir narėms už laukimą atsiteisime, suteikdamos geresnę. Ks. Baltr.-Karosienė.

"From Fireside to Factory" turinys neatsakys paneštom išlaidom. Tai yra, kainuos daug, o naudos bus mažai. Balsuoju prieš.

E. V. Bekampienė.

Drgės Petrikienės proponuojama knygelė yra gana gera, kaipo istoriška ir butų labai gerai, kad LMPS. ją išleistų. Bet dabar P. K. negali jos leisti, nes daugiau

lėšuos, negu kad P. Kom. gali išleisti be referendumo. Kadangi jau yra paduotas referendumui įnešimas, kad atšaukt tą apribėjamą kainos dėl knygų leidimo, tai jeigu atšauks,—tuomet leisti. M. Baltuškiene.

PROTOKOLAS

LMPS. Pild. Komiteto susirinkimo, laikyto spal. 7 d. pas M. Baltuškiene, Brooklyne.

Susirinkime dalyvavo: K. Petrikiene, E. Bekampienė ir M. Baltuškiene.

Tarimas 32. Kadangi LSS. spaustuvių turės būti perkelta į Chicago, tai po apkalbėjimui nutarta "Mot. Balso" spausdinimą perkelti į Brooklyną, į "Laisv." spaustuvių.

Tarimas 33. Nutarta kreiptis į L. M. P. S. 11 kp., kad paskirtų komisiją, kuri peržiūrėtų "M. B." administracijos knygas.

Tarimas 34. Kadangi pragyvenimas baisiai pabrango, o prie to dar redaktorė adm. negali apsidirbti, dirbdama 8 valandas per dieną, ir sakosi turinti dirbti 14 ir daugiau valandų į parą, tai nutarta pakelti jai algą ant \$10 savaitėj iki suvažiavimui.

Tarimas 35. Nutarta išleisti lapelių, atsišaukiančių į darbininkes moteris, ir ant kiek galima paaiškinančius svarbesnius šių dienų moteris paliečiančius klausimus. Nutarta atspauzdinti 10,000.

Tarimas 36. Skaitytas laiškas nuo 67 kp., kur ji atsisako vienytis su 25 kp. ar persikelti į West Pullman. Nutarta dar syki kreiptis prie abiejų kuopų,—67 ir 25, kviečiant jas susivienyti. Bet jeigu ir ši syki atsisakytų vienytis, tuomet likviduoti abi kuopas ir sutvert ten naują kuopą. Likviduotų kuopų turtas, sulyg LMPS. konstitucijos nurodymo, turės būti atiduotas centrui, bet jei susivienys, tai turtas lieka pas jas abiejų kuopų.

Likviduoti abi kuopas nutarta todėl, kad pasirodė, kad abi kuopos yra kaltos dėl nesutikimų. M. Baltuškiene, P. K. Sekr.

S. M. Puišutė, Cent. Sekr.

Tar. 31. Sutinku, kad "M. B." būtų perkeltas Brooklynan. Spausdinti ten, kur pigiau atsieis.

Tar. 32. Sutinku.

Tar. 33. Aš balsuoju prieš įnešimą. "M. Balsas" eina tik syki į mėnesį. Redaktorė dabar gauna \$20 į savaitę. Tuo budu suredagavimas (o kur administracijos ir finansų sekr. darbas? Red.) to mažučio laikraščio mums pareina \$80, o kuomet į mėnesį įeina penkios savaitės, tai \$100 už num. Šitokios algos negauna nė vienas lietuvių laikraščių redaktorius (!? Red.) Ir dar reikalaujamą pakelti Šukienei algą iki \$30 sav.! Tuomet suredagavimas mūsų nedidelio organo turėtų atsieiti \$120-150 už numerį.

Draugės, tokios sumos mūsų organizacija negali mokėti. "Moterų Balsą" lengvai galima suredaguoti už \$30. Mokant po \$20 savaitėj, liks da \$50-70 ir už administracijos darbą.

Jeigu aš gerai atsimenu, tai už "Naujosios Gdynės" suredagavimą LSS. mokėjo po \$25 už numerį (3 metai atgal. Red.). O juk "Nauj. Gad.", tai ne "Mot. Balsas"! Tenai reikėjo žinojimo ir nusimanymo. Pletkas gi (? Red.) vadzioti, kaip dabar yra su "M. B." "redaktore", gali kiekviena moterėlė, kuri tik turi drašos ir geras akis.

Dabartinė "M. B." "redaktorė" nuolatos skundžiasi, kad ji negali apsidirbti. Bet reikia neužmiršti, kad tuom pačiu laiku ji dirba ir savo namų darbą. Pagalios, jeigu ji negali per mėnesį laiko suredaguoti tokio laikraščio, kaip "M. B.", tai ne mūsų kaltė. Tinkama ypata atliktų tą darbą dirbdama tik po keles valandas. Kas to negali, tegul neapsiima. (Pasirodo kiek Michelsonienė turi supratimo apie tą darbą. Kalba apie suredagavimą tiktai, o kas administratorės ir finansų sekretorės darbą atlieka, ar Michelsonienė? Red.)

Tar. 34. Sutinku. Geistina žinoti, kas parašys.

Tar. 35. Argi galima tikėti, kad likvidavus dvi kuopas, ir sutvėrus iš tų dviejų kitą, naują kuopą, bus galima sutaikyti nuo seniai besivaidijančias tų kuopų nares? Klystat. Viena, kad jos jau atsisakys ra-

šytis į naują kuopą, ką liudija jų dabartinis užsispyrimas. Bet daleiskim, kad ir susirašytų, tai nėra abejonės, kad pirmam susirinkime susivaidytų ir vėl suskiltų. Butų tie patys skundai, tos pačios bėdos. Man rodos, kad 25 kp. pilnai sutiko ir sutinka taikytis ir vienytis, tik 67 kp. užsispyrė patatyt ant savo ir nė kiek nenusileidžia. Atsisako ir vienytis ir kelti į W. Pullmaną. Ji šiame dalyke pasirodo kalta ir tik ją galima nubausti. Kokią gi teisę mes turime likviduoti kuopą (t. y. 25), kuri pilnai sutinka pildyti savo rajono ir mūsų nutarimus. Balsuoju prieš likvidavimą 25 kuopos.

M. Michelsonienė.

Sutinku su tarimais 33, 34 ir 35. Balsuoju už. Taip-pat balsuoju už tarimą 36, tik turiu pastebėti, kad jau nusibodo bejieskant budų tas kuopas sutaikyti. Jau antri metai kaip tarimą po tarimui darom, o kuopos dar nei kiek ne arčiau taikos. Lai šis tarimas P. K. buna paskutiniu nuosprendžiu.

Ks. Baltr.-Karosienė.

REFERENDUMAS (N ? Red.)

Kad LMPS. 3-čias suvažiavimas įvyktų sekančiam mieste:

Bostone—322 balsų; Clevelande—227; Chicago—169 balsų.

Didžiuma balsų nutarta, kad sekantis LMPS. suvažiavimas būtų Bostone, Mass.

S. M. Puišūtė, Centr. Sekr.

PROTOKOLAS LMPS. III RAJONO 4 KONFERENCIJOS.

Konferencija, laikyta 26 d. spalio 1919 m. Liuosybės svetainėj, 1822 Wabansia Ave., Chicago, Ill.

1. Konferenciją atidarė organiz. d. M. Dundulienė 11 val. ryte.

2. Org. paskyrė komisiją peržiūrėjimui mandatų dd. P. Mykolainienę ir Ozeliutę-Lekėšienę. Ženklius prisagioti paskirta dd. Meilienė ir Poškienė.

3. Delegačių pribuvo: nuo 9 kp. J. Grušienė, Poškienė, P. Kemėžienė, M. Kasinskienė, P. Mykolainienė; pavėlavo A. Kai-

rienė, Kairiutė, Stasiukytė, Vaičekauskaitė, Audickienė; Čaplinskienė ir Klatauskienė nepribuvo.

Nuo 29 kp.: A. Meilienė, Sagadaniienė, Pečiukienė, Jokubaitienė, Prusienė, Margarienė; pavėlavo—Lekėšienė-Ozeliutė, Čepukienė; d. Petrėnas nepribuvo.

Nuo 25 kp.: J. Kučinskienė, G. Kučinskienė, J. Grybienė, Misevičienė, A. Kolišienė, K. Janušienė, J. Sadulienė.

Nuo 58 kp.: J. Vasiliauskienė, Miravičienė ir Milarienė.

Nuo 47 kp.: Pauliukaitienė ir V. Bitvinskienė.

Viso delegačių pribuvo su sprendžiamais balsais 30 nuo 5 kuopų. Pagal taisykles duota sprendžiamas balsas ir rajono valdybai. Viso dalyvavo konferencijoj su sprendžiamais balsais 34.

4. Konferencijos tvarkos vedėja išrinkta didžiuma balsų d. A. Pauliukaitienė.

5. Į spaudos ir rezoliucijų komisiją išrinktos dd. P. Raudienė, J. Grybienė ir J. Kučinskienė.

6. Skaitytas protokolas. Priimtas su mažais pataisymais.

7. Organizatorė M. Dundulienė pranešė, kad raporto nepagamino.

8. Raportas izdininkės, J. Žemaitės, parodė, kad LMPS. III Rajono izde pinigų randasi \$65.38. Raportas priimtas.

9. Raportas rezoliucijų komisijos: J. Žemaitės, P. Kemėžienės ir J. Grybienės priimtas su pataisymais, nes buvo pastebėta, kad vienos rezoliucijos, užgyrimui kairiojo sparno, buvo iškreipta mintis, netaip kaip parašyta originale. Komisija paaikškino, kad "Naujienos" iškreipė taip, kaip joms patiko.

10. Nutarta, kad nauja rezoliucijų komisija pataisytų tą klaidą ir paskelbtų taip, kaip originalas parašytas.

11. Raportas parašymui atsišaukimų komisijos priimtas ir nutarta tą komisija panaikinti.

12. Nutarta panaikinti komisiją suren-

gimo išvaziavimui ant tyro oro.

Rengiamo maršruto komisija pranešė, kad d. K. Petrikiene neapsiėmė, taip-pat M. Dundulienė ir Stilsonienė atsisakė del tulų priežasčių. Raportas priimtas.

14. Nutarta pakviesti d. Karosienę-Baltrunytę su maršrutu. Nominuota ir d. Baltrušaitienė, bet didžiama balsų pageidaujama Karosienė.

15. Nutarta, kad maršruto reikale, dienas sutvarkytų III Raj. o visą rengimo darbą paimtų kuopos.

16. Rajono sekr. N. Stilsonienė išduoda raportą pranešė, kad LMPS. III Raj. trijų konferencijų protokolai nebuvo įtraukti į knygą, taip-pat ir rajono valdybos posėdžių užrašai. Sekretorė paaikšino, kad viską sutvarkė. Raportas priimtas.

17. O. S. Vikšrienė išdavė raportą iš Agitacijos savaitės komisijos. Iš raporto pasirodė, kad keturiose vietose prakalbos įvyko nelabai pasekmingai, o dviejose, kaip tai, Cicero ir Melrose Park, dar įvyks. Tik 58 kp. rengiamos prakalbos neįvyko. Agitacijos savaitėj pasitarnavo šie draugai kalbėtojai: J. Šarkiunas, V. Ivanauskiutė, moksleivė, d. M. Dundulienė ir V. Andrulevičius ir O. Vikšrienė. Smulkmeniškiau Agitacijos savaitės raportas bus išduotas sekamoj konferencijoje. Raportas priimtas.

18. O. Vikšrienė pranešė, kad III Raj. valdyba buvo surengus prakalbas. Kalbėjo d. Baltrušaitienė, J. Daubaras ir Danta. Taip-pat buvo surengtos prakalbos Mildos svetainėj; kalbėjo d. Baltrušaitienė, Karosienė, Šarkiunas ir Jočionis. Prakalbos buvo surengtos ir Roselande. Raportas priimtas.

19. Įnešta ir nutarta šaukti LMPS. III Raj. viešą narių susirinkimą sutakymui 25 ir 67 kuopų. Darbas pavesta atlikti Rajono valdybai.

20. Įnešta ir priimta rezoliucija, užgrianti Lietuvių Komunistų Sąjungos išneštą suvažiavime rezoliuciją link LMPS. Balsavo 24 už, o 3 prieš.

21. Išnešta protesto rezoliucija prieš Plieno Trusto žiaurų elgimąsi su streikie-

riais. Nutarta išversti į anglų kalbą ir patalpinti anglų ir lietuvių laikraščiuose.

22. O. S. Vikšrienė įnešė ir nutarta gelbėti Škotijos moteris, kurių vyrai išsiųsti Rusijon, arba sėdi kalėjime. Didžiama balsų nutarta paaukauti iš rajono izdo \$10. Pinigai nutarta siųsti kuogreičiausiai. Taip-pat buvo rinkta aukos ir nuo delegacijų. Aukavo: po \$1.00: K. Kairiutė, S. Stasiukytė, K. Vaiciekauskaitė, V. Audickienė, M. Poškienė, K. Pečiukienė, A. Kairienė, M. Kasinskienė, A. Paulukaitienė, O. Vikšrienė, M. Dundulienė, P. Kemėzienė, M. Jokubaitienė, K. Janušienė; V. Bitvinskienė 75c, E. Kučinskienė 70c; po 50c: M. Miravičienė, J. Žemaitė, J. Kučinskienė, J. Gribienė, A. Kolišienė, M. Lekešienė, A. Meilienė, P. Mykolainienė. Viso \$19.45; smulkių \$1.30; kartu \$20.75.

23. Jokubaitienė įnešė, kad butų surengta užuojautos vakaras d. N. Stilsonienei, jei greit apleis Chicagą, tai išleistuvių vakarėlį; į komisiją išrinktos dd. A. Kairienė, M. Kasinskienė, d. Prusienė, d. Kairiutė.

24. LMPS. 9 kp. įnešė, kad rajonas surengtų velykų naktį didelį koncertą ir kad kuopos prisidėtų prie programo išpildymo. Darbas pavesta rajono valdybai ir kuopų delegatėms, o draugė M. Dundulienė bus kaipo režisierė ir pirmininkė.

25. Įnešta pastaba, kad kuopos darytų įnešimus LMPS. centrai, kad "Mot. Balso" redaktorė ir adm.-finansų sekretorė būtų apmokamos darbininkės, ir renkamos referendumu. (Juk taip ir yra. Red.).

26. Nominuota rajono valdyba sekantiems metams: į organ. nominuota d. M. Kučinskienė, d. M. Dundulienė ir d. M. Jokubaitienė. Į sekr. nominuota d. O. S. Vikšrienė; į izd. — J. Žemaitė, A. Kairienė ir Ryškienė; į raj. komiteto narius nominuota Šeštokiene-Margariene, A. Meilienė, Stasiukytė ir Audickienė.

Konferencija uždarydė 7:30 val. vakare.

Konf. pirm. A. Pauliukaitienė.

Sekr. N. Stilsonienė.

LMPS. IX RAJ. ATYDŽIAI.

Konferencija įvyko 26 d. spalio 1919, Union svet. Racine, Wis., tikslu, kad sutvėrus IX Raj. Wis. valstijoj.

Delegatės dalyvavo 8, nuo sekamų kuopų: 89 kp. Milwaukee, Wis.—A. Vitkienė, M. Virbailienė; nuo 7ę kp. Kenosha, Wis.—E. Marcinkevičienė, A. Pilienė; nuo 70 kp. Racine, Wis.—K. Vištartienė, K. Narauskienė, A. Kasparienė, E. Kaupitė.

Konferenciją atidarė pirm. E. Marcinkevičienė 2:30 val. po pietų.

Raj. valdyba išrinkta iš sekancijų draugijų: org. A. Vitkienė, 805 Franklin St., Milwaukee, Wis.

Pr. rašt. E. Kaupitė, 1133 N. Wisconsin St., Racine, Wis.

Fin. rašt. M. Virbailienė, 429—25th St., Milwaukee, Wis.

Izd. A. Pilienė, 552 Grand St., Kenosha, Wis.

Literatūros agentas: K. Vištartienė, 1528 Quincy Ave., Racine, Wis.

Buvo pakeltas klausimas kas del duoklių rajonui.—Palikta spręst referendumui.

Nutarta, kad rajono sekretorė atsiųsktų į kuopas per laiškus, kad paaukautų į rajono izdą pagal savo išgalę.

Nutarta laikyti sekamą konferenciją gegužio mėn. Dieną paskirti palikta referendumui.

Konferencija uždaryta 3:40 v. po pietų.

E. Kaupitė,
IX Raj. rašt.

LMPS. II RAJ. PRANEŠIMAS

Paaiškinu viešai LMPS. Mass. valstijos kuopoms kas del neįvykimo prakalbų maršruto d. K. Petrikienei. Dalykas tame, kad dabartiniu laiku siaučia baisi reakcija: areštavimai ir grūdimas į kalėjimus neapsakomas; tas pats grėsia ir d. Petrikienei, jeigu bandys sakyti teisybę, tai greit gali papult į geležinius reakcijos nagus. Permatydama aiškiai dalyką, priversta buvau atšaukti maršrutą ir atidėti ant toliaus. Laikui bėgant, gal kiek aprims šnipai, kurie dabartiniu laiku siaučia, kaip alkani šunes.

II Raj. org. B. Bubli.

PRANEŠIMAS.

LMPS. 24 kp. susirinkimai įvyksta du sykiu į mėnesį,—kas antrą ir ketvirtą ketvergą kiekvieno mėnesio Jeitis svetainėj po num. 6006 St. Clair Ave. N. E. ant antrų lubų. Pradžia kaip 7:30 val. vakare. Narės ant susirinkimų atsilankykite ir naujų atsiveskite. — M. Geibienė, sekr.

KLAIDOS ATITAIŠYMAS.

“Mot. Balse” N 11 įsiskverbė klaida korespondencijoj iš Cleveland, O., kur pasakyta: “Kuopa savo gyvavimo laiku aukavo šiems reikalams”. Turi but: “bėgyje trijų mėnesių”. Kitoj vietoj pasakyta: “Mokinamosi sulošti ‘Naminis Liutas’. turi but: “Lizdas Naminio Liuto”. Toliau sakinyt turi but taisyntas, kur pasakyta: “Buvo skirta paaukauti kokiam tikslui pusę pelno pikniko, kurio bus apie \$7.00”; turi but: “Moterų Balsui”.

M. Geibienė.

KĄ MANO “MOT. BALSO” SKAITYTOJAI.

Gerbiamą “M. Balso” Red. Kiek man teko matyti “Mot. Balso” num., visi jie man labai patiko, ypač paskutinis “Moterų Balso” numeris, — tai turtingas straipsniais, kad perskaitytes jį, nutariau tapti nuolatiniu jo skaitytoju. Taigi, šitame laiške prisiunčiu \$1.25,—lai “Moterų Balsas” lanko mano stubą kožną mėnesį.

Juozas Jekenta.

KAS RĖMIA “MOT. BALSA”.

LMPS. 24 kp. Cleveland, O. prisiuntė pusę pelno nuo pikniko, įvykusio rugp. mėn.—\$7.00.

LMPS. 12 kp. Waterbury, Conn. prisiuntė \$10.00 “Mot. Balso” fondui.

LMPS. 27 kp., Cambridge, Mass. prisiuntė visą pelną nuo savo gėlių baliaus,—\$12.00 “M. Balso” naudai.

Drgė K. Urbonienė, LMPS. 17 kp. narė Waterbury, Conn. neįmanoma nuošimčio už “M. B.” pavienius numerius ir sykiu prisiuntė 50c “Mot. Balso” naudai.

Drg. S. Žiuraitis prisiuntė \$1 “Mot. Balso” fondui.

Viso suaukauta \$30.50. Širdingai ačiu už paramą.

“Mot. Balso” Administracija.

REDAKCIJOS ATSAKYMAI.

Žemaite.—Jūsų vaizdelį sunaudosime. Ačiu.

Kapsuko Vaikui.—Jūsų apysaką ir straipsnį sunaudosime.

P. Krakaičiui.—Jūsų vertimą sunaudosime prie pirmos progos. Labai ačiu.

S. Suvalkietei.—Jūsų dramą nespėjome peržiūrėt. Pranešime vėliau.

Lakštingalos Vaikui.—Jūsų eilutes sunaudosime. Ačiu. Labai daug turime eilių, taip kad nespėjame talpinti.

M. Digimienei.—Eilutės persilpnos spaudai. Negalime sunaudot.

Aldonietei.—Eilutes prie progos sunaudosime. Ačiu.

M. Žaldokui.—Delei vietos stokes negalėjome idėti į šį numerį, o į kitą bus pasenęs. Gal ateinantį rudenį galėsime sunaudot.

V. Maisiejutei.—LMPS. VII Raj. konf. protokolas labai pasenęs, neapsimoka talpinti.

U. Kasparkienei.—17 kp. raportas labai užsilviko; pervėlu talpinti. Patalpinsime visų metų raportą.

Visi konrespondentas ir korespondentės, kurių korespondencijos netilpo,—malonės atleisti. Jokių budu negalėjome sutalpinti, nors buvo ir labai gerų. Kai-kurias korespondencijas negalėjome sunaudot, nes jos buvo labai ilgos, tulos jų tilpusios kituose laikr., o kitos pasenusios. Meldžiame rašyt kuotrupiausias korespondencijas, nes gauname jų tiek daug, kad negalime jokių budu visų sutalpinti, nors ir geriausias būtų.

Korespondencijos, tilpusios kituose laikraščiuose netalpinsime visai, nes neverta tą patį nuolat kartot.

Kuopų raportus, tilpusios kituose laikraščiuose taip-pat nedėsime. Tie patys žmonės skaito veik visus laikraščius, ir jei visuose rašome tas pats, tai tie laikraščiai pasidaro labai nuobo-

dūs ir skaitytojai nebenori jų skaityti.

Protokolus, raportus ar korespondencijas reikia siųst tik į vieną koki laikraštį. Atsišaukimus galima talpinti į kelius.

LMPS. CENTRO IŽDO APYSKAITA.

Įplaukos lapkričio ir gruodžio mėn. 1919 m. už narines, įstojimą ir mokesčių knygeles.

kp.	
27. Cambridge, Mass.	12.15
55. Haverhill, Mass.	4.20
5. Rockford, Ill.	7.45
29. Chicago, Ill.	17.25
24. Cleveland, Ohio	3.75
14. Easton, Pa.	5.55
41. Akron, Ohio	4.00
4. Elizabeth, N. J.	4.20
65. Rumford, Me.	1.80
85. Nashua, N. H.	3.45
23. Binghamton, N. Y.	4.80
86. Herrin, Ill.	2.95
46. Philadelphia, Pa.	23.35
75. St. Clair, Pa.	1.20
83. New Britain, Conn.	2.10
39. Monessen, Pa.	1.20
48. Wilkes-Barre, Pa.	3.00
16. Springfield, Ill.	4.50
77. Frackvill, Pa.	5.40
60. Pittsburgh, Pa.	2.10
67. Kensington, Ill.	14.55
66. Los Angeles, Cal.	1.35
19. Donora, Pa.	2.25
43. Cicero, Ill.	10.80
74. Hazleton, Pa.	1.50
49. Brighton, Mass.	5.65
36. Minersville, Pa.	5.80
89. Milwaukee, Wis.	3.60
53. Plymouth, Pa.	1.10
2. Worcester, Mass.	3.75
71. Benld, Ill.	1.65
78. Burlington, N. J.	.60
12. Waterbury, Conn.	5.80
23. Binghamton, N. Y.	3.15
8. Lawrence, Mass.	9.75
27. Cambridge, Mass.	5.25
88. Pittston, Pa.	1.95
87. Clinton, Ind.	2.85
11. Philadelphia, Pa.	5.40
90. Girardville, Pa.	1.20
46. Philadelphia, Pa.	3.15
5. Rockford, Ill.	5.80
35. Bridgeport, Conn.	3.45
70. Racine, Wis.	4.60
4. Elizabeth, N. J.	4.95
72. Kenosha, Wis.	2.25
38. Paterson, N. J.	4.70
55. Haverhill, Mass.	2.70

86. Herrin, Ill.	2.25
22. Montello, Mass.	8.45
8. Lawrence, Mass.	5.55
24. Cleveland, Ohio	9.70
88. Pittston, Pa.	1.90
76. Camden, N. J.	3.40
25. Roseland, Ill.	7.45
35. Bridgeport, Conn.	1.50
42. New Haven, Conn.	2.65
65. Rumford, Me.	3.75
28. Baltimore, Md.	4.65
1. Brooklyn, N. Y.	8.55
14. Easton, Pa.	2.10
87. Clinton, Ind.	1.20
50. Gardenr, Mass.	1.80
12. Ansonia, Conn.	3.00
39. Monessen, Pa.	.60
72. Kenosha, Wis.	2.50
57. Carnegie, Pa.	3.30
2. Worcester, Mass.	3.75
11. Phila., Pa.	2.10
12. Waterbury, Conn.	4.70
80. Phila., Pa.	2.25
40. Lewiston, Me.	7.25
37. Grand Rapids, Mich.	3.55
71. Benld, Ill.	2.70
74. Hazleton, Pa.	1.20
78. Burlington, N. J.	1.20
85. Nashua, N. H.	4.00
54. Ccranton, Pa.	9.30
70. Racine, Wis.	6.60
36. Minersville, Pa.	2.85
1. Brooklyn, N. Y.	10.35
35. Brighton, Mass.	3.45
42. New Haven, Conn.	1.20
15. Ansonia, Conn.	1.00
28. Baltimore, Md.	6.10
5. Rockford, Ill.	3.10
71. Benld, Ill.	2.30
37. Grand Rapids, Mich.	2.40
61. Lowell, Mass.	1.80
47. Waukegan, Ill.	5.40
25. Roseland, Ill.	5.30
48. Wilkes Barre, Pa.	3.50
71. Benld, Ill.	2.20
65. Rumford, Me.	3.80
71. Benld, Ill.	10.00
65. Rumford, Me.	3.10
70. Racine, Wis.	1.30
71. Benld, Ill.	3.30
70. Racine, Wis.	1.90
17. Detroit, Mich.	15.73
Viso	\$446.93
Buvo izde	\$2131.74
Viso	\$2578.67

Išlaidos lapkričio ir gruod. mėn. "Laisvei" už 200 virsininkų rinkimui blankų \$5.57
LKS. Spaust. už 3 knygas triplikatų nar. mok. sutrauk. 4.00

500 atvir. narinių mok. pakvitavimui	7.15
Perduota "M. B." priklausančius pinigų už nar. mok.	600.00
Viso	616.72
Buvo izde	\$2578.67
Lieka	\$1961.95

VISŲ LMPS. KUOPŲ SEKRETORIŲ DOMAL.

Draugės:—Siųsdamos narines mokestis, stengkitės rašyti narių vardus ir pavardes kuoaishkiausiu. Rašykite pilną vardą kiekvienos narės,—ne vien pirmąsias raides. Pasitaiko dažnai, kad dvi ar trys narės turi tuos pačius inicialus (pirmas vardo raides), ir tokiu budu negalima žinot katra narė moka. Visuomet rašykite pilną vardą Ona, Barbora, Marė, Antanina ir tt., tada išvengsime daug klaidų ir laiko sučėdysime. Dabar, gavus blankas su mokesčiais, prisieina po pusę valandos galvoti, kuri narė moka: Marė ar Magdė, nes abiejų vardai prasideda ta pačia raide. Tankiai vardai ar pavardės taip neaiškiai buna parašyti, kad negalima išskaityt.

Niekada ant blankų nerašykite jokių pranešimų ir nemainykite antrašų, nes nebus imama atydzion. Antrašas turi but parašytas ant atskiros popieros. Visada prisiųskit įstojimo mokestis nuo naujų narių po 10c.

Antrašus priduodamos bandykite, draugės, rašyt kuoaishkiausiu, ypatingai numerius. Dažnai prisieina po kiek laiko galvoti koks numeris — 3 ar 5, 7 ar 9, 1 ar 7 ir tt.

Del neaiškaus antrašo parašymo, dažnai įvyksta klaidos antrašuose, ir narės ar prenumeratoriai negauna "Moterų Balso".

Jūs žinot, draugės, kad fin. sekr. ir adm. darbas yra labai painus. Baisiai daug yra darbo, ir jei dar neaiškiai parašyta, darbas dar daugiau trukdosi, taip, kad negalima suspēt apsidirbt. Bandykite palengvint administratorės ir fin. sekr. darbą, rašydamos tvarkoj ir aiškiai viską, nes kitaip negalima bus apsidirbt, ir negalima bus klaidų išvengt.

J. B. Šukienė,
LMPS. Fin. Sekr